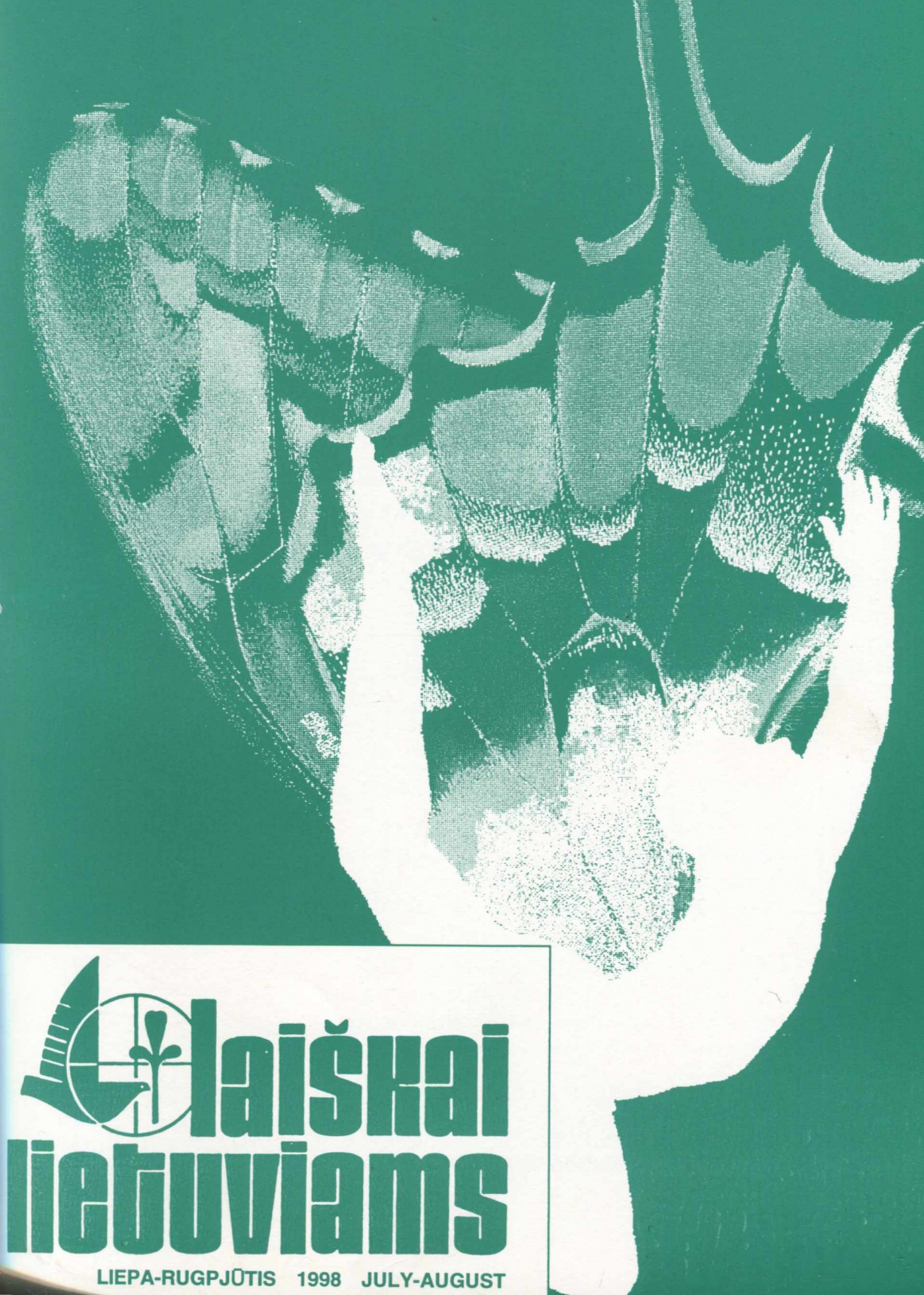

Laiškai lietuviams

LIEPA-RUGPJŪTIS 1998 JULY-AUGUST

IR DIEVAS ILSĖJOSI	217	Algirdas Paliokas SJ
IŠ IMIGRANTO UŽRAŠŲ	221	A. Saulaitis SJ
KAIP NUGALĖTI	224	Alytė Valentukevičiūtė
ŠVENTĖ, SUJUNGUSI ŠIRDIS DRAUGYSTEI	228	Aldona Jurkutė
NEGALI MYLĖTI NEDUODAMAS	231	Romualdas Kriaučiūnas
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS	235	Jadvyga Vilčinskaitė
GANYTOJAS IR JO AVIDĖ	237	Chiara Lubich
NUOSTABUSIS GAILESTINGUMAS	238	Kostas Paulius
ŽYDŲ ŠVENTĖS	240	Kun. K.J. Ambrasas SJ
KAS PADEDA IR KAS KLIUDO	242	Aistė Adomavičiūtė
SANTUOKA IR ŠEIMA	243	Rita Maleiškienė
KALBA	246	Juozas Vaišnys SJ
VIZIJA, MŪS LAIŠKAI (EIL.)	247	Valerija Vilčinskienė
TĖVYNĖJE	248	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	251	Red.
TRUMPAI	252	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas Zigmo Degučio nuotraukomis iš *Laiškų lietuviams* metinės šventės. Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės– Ričardo Spitrio.

Lietuviškas raidynas–Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (LETTERS TO LITHUANIANS) (USPS 301-540) is published monthly except bimonthly July/August, for $20.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, Il 60636. Periodicals postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636–1098.

Laiškai lietuviams

religinės ir tautinės kultūros žurnalas

1998 / LIEPA-RUGP. – JULY-AUGUST / VOL. XLIX, NO. 7

IR DIEVAS ILSĖJOSI

Algirdas Paliokas SJ

Ir žmogui reikia poilsio: tokių atostogų, kurios padėtų išplauti iš sąmonės visa, kas erzino, pykino, žodžiu, apsunkino gyvenimą, kas įlietų daug energijos ateičiai. Juk reikia įgyvendinti didelius ir mažus planus, pasiekti, kas iki šiol buvo nepasiekiama.

Tačiau žmonės labai įvairiai supranta poilsį ir skirtingai ilsisi, o dalis grįžta visai nepailsėję. Kas kaltas: ar netikę atostogos, ar nevykę atostogautojai? O gal yra gerų atostogų receptas, tinkąs visiems atvejams ir visiems žmonėms? Šiuo straipsniu vykstame jo ieškoti.

Metų bėgyje žmogui dažnai vis ko nors trūksta, daug kam nebuvo laiko. Gal geriausios atostogos būtų aprūpinant kūną visais jo geidžiamais malonumais, išsimiegoti iki soties, niekuo

Šv. Ignacijus Lojola (1491-1556). Jėzaus Draugijos steigėjas. Šventė liepos 31 d.

nesirūpinti ir panašiai. Tačiau kada kūno malonumai padarė žmogų laimingą?

O gal tada reiktų atsiduoti nespėtų perskaityti laikraščių, žurnalų, knygų skaitymui? Gal skendėti muzikoje visas dienas? O gal geriausia būtų visažinio televizoriaus pagalba naršyti to mūsų pasaulį ir vis daugiau sužinoti apie žmogų ir žmoniją? Gal geriausia atitrūkti nuo viso pasaulio ir visas atostogas praleisti telefantazijos pasaulyje. Beje, nepamirštinas ir naujasis žmogaus draugas – kompiuteris. Jis gali užimti net visas atostogas. Ar suteiks tikrą poilsį per atostogas žymiai paaugęs žinių bagažas ir naujos patirtys? Ar gali suteikti poilsį tai, kas į žmogų įeina? Aišku, ne!

Tad gal žmogui reikia atitrūkti nuo to, kas įprasta buityje ir kasdienybėje, ir leistis vis į naujas keliones, lankyti naujus kraštus, viskuo domėtis, viską fiksuoti, pasinerti į naujų atradimų išgyvenimus ir vėliau gyventi gražiais prisiminimais? Tai gali duoti ir daug, ir mažai. Priklauso nuo žmogaus.

Ne kūnas yra nuvargęs, o žmogaus dvasinė dalis. Net po sunkaus fizinio darbo kūnas atsistatė nakties poilsio metu. Net kūnui reikia ilgų atostogų, o dvasiai ir jos fiziniame pasaulyje reiškimosi priemonei – smegenimis. Metų bėgyje dvasinė žmogaus dalis ne kartą reiškė savo reikmes, ne kartą protestavo. Įtampa, piktumas, nervingumas, nepasitenkinimas, depresija ir panašūs dalykai yra dvasios negalavimo simptomai. Keista, bet žmogus nemyli savo dvasios. Jis gali ją iškankinti, kad jai (dalinai kartu su kūnu) gali prireikti alkoholio ir net narkotikų. Tuo tarpu dvasiškai sveikas žmogus į tą pusę nė nepasižiūrės.

Dvasiai atsigauti, reikia dvasinių priemonių. Taip, religijos! Tiktai sąlytis su žmogaus Kūrėju patenkins visas dvasines žmogaus reikmes. O žmogų juk reikia pagydyti. Prisirišimai prie įvairių žemiškumo formų sužeidė dvasią. Ar žinome, kiek pakenkė besikartojančių klaidų grandinė? O kas gali žmogaus dvasiai duoti visa tai, kas žmogų daro panašų į Dievą?

Gal praktiškai tam padėtų induistiškas ėjimas į nirvaną ar japoniškoji meditacija? Tai priemonės nepažįstantiems tikrojo Dievo.

Ką laimėtų toks šūkis "Atostogaujantys katalikai, imkitės maldos!" Tikriausiai nieko. Daugelis žmonių težino tik vieną įprastinį bendravimo su Dievu būdą. Jis reikalauja susikaupimo, atidos, žodžiu, yra sunkus. Atostogos – ne apsisunkinimui, o poilsiui!

Su Dievu galima bendrauti netradiciškai: lengvai, pakiliai, džiaugsmingai, kūrybiškai, meilingai... ir niekada nepavargti. Dvasia, pajutusi teigiamą, keliančią galią, jau pati veršis į tai be žmogaus pastangų. Teisingai jau psalmistai pastebėjo: "Kaip ištroškusi elnė uodžia upelio, taip mano širdis tavęs ilgisi. Dieve. Mano siela ištroškusi Dievo – gyvojo Dievo: vai, kada nukeliausiu ir Dievo veidą išvysiu?" (Ps 41,2-3). Dvasinis maistas yra sielai lyg dangiškas maistas. Jis toks užburiančiai traukiantis, kad, jo paragavus, dvasia jo alkti pradeda vis labiau ir labiau. Šis maistas ramina, gydo, apdovanoja ilgalaikiu dvasiniu džiaugsmu ir teikia eilę neįvardijamų dalykų. Šiuo maistu pasisotinimas turi būti labai paprastas, kiekvienam prieinamas ir lengvai pakartojamas. Štai jis.

Pasinerti Dievo dovanų džiaugsme

Žmonės vienas kitam dovanoja dovanas. Priimančiajam jos kalba: kaip dovanotojas įvertina, koks yra jų tarpusavio ryšys, ar dovana atitinka pomėgius, kokia spalva, kiek meniškumo ir t.t. Kiek daug suteikiama džiaugsmo dovanojusiajam, kai dovana džiaugiamasi ir atsidžiaugti negalima, kai vardijama tai, kodėl ji taip tiko ar patiko, kai pakartotinai padėkojama ir panašiai. Taip už meilę atsakoma meile.

Mes gyvename Dievo dovanų pasaulyje. Viskas yra iš Dievo ir viskas yra dovana žmogui. Dievas yra viso mūsų gyvenimo net mažiausiose detalėse, bet mums reikia tai pastebėti. Tam tinkamiausias metas – atostogos. Viskas laukia mūsų pastebėjimo ir tarytum palaiminimo. Mes pagerbiame kūriniją ir Kū-

rėją šiuo paprastu būdu: viską pastebėdami, įvertindami ir padėkodami.

Atostogoms pasirenku gamtos kampelį pagal savo skonį ir pomėgius. Kur gamta ir tyla, ten visai arti ir Dievas. Po atvykimo dienos šurmulio ir įsikūrimo ateina naujas atostogų rytas. Išeinu į gamtą. Pirmiausia akys pamato didžiausius dalykus: ežerą ir medžius, mėlyną dangų ir debesis. Esu vienas su gamta ir viskas yra mano. Tai Kūrėjo dovana man, kad viską pastebėčiau ir įvertinčiau, kad džiaugčiausi ir dėkočiau. Einu takeliu. Štai pastebiu ir visai mažas Dievo dovanas – gėles. Kokios žiedlapių formos, kaip dera spalvos, koks malonus jų kvapas! Tai Tu, Kūrėjau, nuo amžių žinodamas šią dieną ir valandą, prie mano tako gėlių pabėrei, tikėdamasis, kad per jų grožį bandyčiau suprasti kitokį – dvasinį grožį, kad žemiškojo grožio kontempliacija paskatintų dažniau prisiminti nesukurtąjį GROŽĮ, kad Jo alkį sukeltų, kad prie Jo patrauktų. Tereikėjo pradžios, ir akys jau pastebi nepakartojamą medžių šakučių mezginį, įvairių formų lapus, įvertina pušų spyglių šluoteles ir net tą pageltusį pernykštį spyglį. Dvasia džiaugiasi, dėkoja nepamiršdama ir žolės – to Dievo austo ir mums patiesto žaliojo kilimo. Gyvąją gamtą jau norisi pakalbinti ir paraginti, kad visi garbintų ir šlovintų Dievą: pradedant paukšteliais skardžiabalsiais ir baigiant tyliu tyliu didžiulės skruzdėlyno šeimos šiušenimu. O koks puikus ir įdomus užsiėmimas: pastebėti viską ir dėkoti už viską, vardinti kas patinka, kas gražu, kas miela, pabandyti atspėti kai kurių Dievo dovanų paslaptis, viskuo džiaugtis, sakytum – žaisti Dievo dovanomis ir nuolat su Dievu kalbėtis. Į džiaugsmo ir padėkos simfoniją galima įjungti ir tokias mintis: "Viešpatie, čia aš esu Tavo dovanų pilname pasaulyje. Kur Tu – ten šventovė. Kaip man gera Tavo gamtos šventovėje. Bendravimas su gamta tampa dovana gamtai, o gamta – dovana man. Savo, kaip kūrinio, sąmoningu atsigręžimu iš užsimiršimo, reikalų ir darbų verpeto esu ir Tau dovana. Tai dėl gamtos, kuri paskatino atnaujinti nutrūkusį su Tavimi pokalbį, dabar virtusį meilės ryšiu su Tavimi".

Iš gamtos burtų atsipeikėjimo minutę pastebėsite, kiek daug laiko praėjo ir visai neprailgo. Kiekvienas susitikimas su Dievu per gamtą bus vis truputį kitoks. O kartais, atrodo, meilės čiulbėjimas nė vienai pusei neikada nepabos.

Skeptiškas veidas mestelės: "Tai niekai ir vaikų žaidimas!" Netiesa! Tai MALDA. Tai pati tikriausia, didžiausia – tai širdies malda. Anot vieno vienuolio broliuko: "Malda – tai čiulbėjimas su Dievu". Tokios maldos poveikis dabarčiai ir ilgesniam laikui išlikusios pasekmės rodo, kad ne monologu save apgaudinėjai, kad čia tikrai buvo Jis. Jis priėmė tavo įvertinimą, dėkingumą bei džiaugsmą ir tave dvasiškai apdovanojo. Tu būsi Dievui, artimui ir gamtai jau truputį kitoks. Tavo dvasios švytėjimas nematomai ramins ir gydys tave ir tavo artimuosius. Jei taip kasdien ir vis ne po trumpą valandėlę, pailsės smegenys, dvasia gėriu pasikraus visiems metams ir žymiai patobulės. Tobulybė ir yra žemės gyvenimu siekiamas tikslas.

Čia pateiktas tik vienas atostogų maldos būdas. Bet jį reikia sau kūrybiškai pritaikyti, ištobulinti. Kūrinių analizė vėliau gali pakviesti filosofinei sintezei, svarbioms išvadoms ir net gyvenimo pakoregavimui. Tai bus jau antras patvirtinimas, kad ten Dievas buvo su tavimi. Tačiau Jis trokšta būti visą laiką su žmonių vaikais. Kada kūrinys supras, kad labiau už viską jam reikia Kūrėjo?

❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

Iš imigranto užrašų

A. Saulaitis

Daugelį šimtmečių vienuoliškųjų įžadų metu vyrai ir moterys pasirinkdavo (kartais būdavo priskiriamas) vienuolijoje naują vardą, išreiškiantį "antrąjį krikštą" ir naująjį gyvenimo būdą. Įaugti vienuolinėje (tiksliau: bendruolinėje) bendruomenėje nelengviau, negu vyrui ir žmonai suaugti į vieną šeimos židinį (ir dažniausiai moterys pakeičia savo pavardę, prisiimdamos vyro). Ir vienuoliškasis, ir šeimyninis žingsnis psichologiškai prilygsta tam, ką religiniais žodžiais vadintume "atsivertimu" iš netikėjimo į tikėjimą, iš vienos tikybos į kitą, iš tradicinio į sąmoningą tikėjimą.

Toks kultūrinis ir psichologinis atsivertimas vyksta ir žmogui keičiant kultūrą. Kaip dvasiniai, taip ir žmogiškieji mainai užtrunka, tęsdamiesi eilę metų ir kaitos metu neaplenkdami pastangų bei skausmo, kaip ir kiekvienas augimas, brendimas.

Prieš daugel metų rašančiajam buvo pritaikytos liaudiškos eilės: "Mano namas – čemodanas, mano būstas – aeroplanas..." Per beveik kapą metų tenka ketvirtą kartą būti imigrantu ir "atsiversti" – atsiverti ir prisiimti naują kultūrą, šįsyk savo gimtosios šalies.

Pirmoji imigracija

Be kažkokio neatpažinto vaizdo traukinyje, pirmoji atmintis siekia takelį į vaikų darželį Rytprūsiuose, kai su sesute užtikome apdžiūvusią ir apipelijusią morką, su džiaugsmu laimikiu tėveliams parnešdami. Tie aštuoneri vaikystės metai nuo Karaliaučiaus srities iki Augsburgo buvo vaiko akimis patirti įvykiai – tolimas patrankų griausmas, amžinos kelionės traukiniais, bombardavimo baimės, alkis.

Inkultūracija vyko vaikiškai nejaučiamai, kai iš aplinkos išmokta antroji kalba bei elgsena, papročiai (atsimename šv. Mikalojų vyskupo rūbais dar prieš Kalėdas). Pirmosios mokyklos dienos pabėgėlių stovyklos virtuvėje, žaidimai kieme, skautų stovyklos, šeimos iškylos, katinas, bombos po visas pievas, be galo graži gamta, pirmoji Šv. Komunija, senelės pasakos... Visa tai pripildo pirmosios imigracijos įspūdžius, išlikusius ligi šiandien.

Kaip į imigrantą žiūrėjo aplinkiniai? Milijonus įvairių tautų karo nublokštus Vokietija priėmė ir dešimtmečius su savo tarpe esančiais atėjūnais gyvena. Mes jiems buvome užsieniečiai – "auslenderiai", o kai eidavome pro amerikiečių kariškių šeimų gyvenamąsias vietas – į mus mėtydavo akmenimis, palaikę iš mokyklos grįžtančius vaikus vokiečiais.

Antroji imigracija

Devynerių metų vaikas nuo denio ankstyvą rytą mato Laisvės statulą, jau suvokdamas, kad nebereikės bijoti. Anksčiau įsikūrusių lietuvių šeimų globojami, įsijungę į lietuvišką parapiją, burdamiesi į (tuomet vadinamą) Tremtinių draugiją, kūrėme namus, dvasiškai ir statyba.

Nors vaikai greitai kalbą išmoksta, ir visi lietuviukai gerai mokėsi, ilgai užtrunka pasisavinti vertybes, papročius, gyvenimo būdą. Tik po kokių aštuonerių metų susigaudžiau, kad

Šventės organizatoriai ir programos atlikėjai su Čikagos generaliniu konsulu Giedrium Apuoku.

Z. Degučio nuotr.

mano draugai amerikiečiai Kūčių nešvenčia, neišgyvena Velykų ryto Prisikėlimo. Per mokyklas įsisunkė ir Amerikos katalikiškas gyvenimas, ir angliška kultūra, o lietuviška namų bei draugų aplinka sudarė tą saugų ir savą išeivių pasaulį.

Šeimos ryšiai su "senaisiais" lietuviais, atvykusiais prieš pirmąjį pasaulinį karą, buvo kuo šilčiausi. Tačiau vienas tokių kaimynų dešimtmetį vaiką pavadino "naciu" (spėčiau, nes iš Vokietijos atvykome). Bažnytinėje aplinkoje dar nebuvo įprasta į Amerikos katalikų bendruomenę žvelgti kaip į mozaiką, ir vadovybėje labiausiai reiškėsi airių kilmės dvasininkai, nebūtinai linkę kitas tautybes vertinti.

Prie jaunuolio ir jau suaugusio patirties JAV priklauso bendravimas su įvairių tikybų, tautinės kilmės, ekonominių luomų skirtingų spalvų gyventojais. Pažintis padėjo išryškinti, kas lietuviams būdinga, kas kitose kultūrose (arba JAV bent jų išlikusiose apraiškose) įdomu ir vertinga. Pati krašto erdvė ir įvairovė – ilgiau gyventa keturiose valstijose – platina akiratį ir žmogiškąją apimtį.

Trečioji kalba tapo savo kieme, mokykloje, universitete, seminarijoje, darbe. Imigrantas į savo šeimos istoriją įjungia ankstyvesnę šios šalies istoriją, kultūrą, supratimą, paveldą. Jaunatviškas susidomėjimas sukosi apie JAV Nepriklausomybės paskelbimo laikotarpį (kai trečdalis kovojo už savarankiškumą, trečdalis – už esamą okupantų santvarką, trečdalis – siekė iš viso to pelnytis). Padėkos diena tapo šeimos šventė, kaip visos šalies. Ant stalo – pajai, minkštukai, kukurūzai, moliūgai ir kiti gyvenamojo krašto valgiai papildė lietuvišką valgiaraštį.

Žmogus tapai amerikiečiu, kultūra ir pilietybe.

Trečioji imigracija

Prieš pusę savo gyvenimo amžiaus nuvyksti dirbti lietuvių parapijoje Brazilijoje. Tarp vietinių jėzuitų mokydamasis ketvirtosios kalbos, esi matomas kaip amerikietis, nors apie Lietuvą girdėjo iš toje aplinkoje labai žinomo latvio jėzuito. Šiaip brazilai, jau kiek susipažinę, vis sakydavo: "Esi amerikietis, bet ne

toks, kaip kiti", t.y. ne toks blogas kaip vyraujantis įvaizdis.

Jau suaugęs žmogus lėčiau mokosi kalbos, bet po dviejų mėnesių tenka sakyti pamokslėlius. Išklausinėji apie "kūno kalbą" – judesių santrumpas, sąvokas, nuomonę, nuotaiką išreikšti. Išmoksti, kaip elgiamasi, kokios mandagumo taisyklės, kaip užvedama kalba, kiek svarbus jaukus būdas bendrauti, kaip nelengvai "Trečiajame pasaulyje" vyksta organizaciniai bei visuomeniniai darbai. Pamėgsti muziką, papročius, tradicijas, mokydamasis iš ankstyvesnių lietuvių imigrantų. Pasisavini jų šalies ir istoriją, vertybes, kultūrines apraiškas. Kai žmonės pamano, kad esi vietinis, byla laimėta.

Užtruko maždaug pusantrų suaugusio gyvenimo metų įsijausti, nebepakliūti į kultūrų sankryžos painiavą. Sąmoningai prisiimta kultūra ne taip greit išdyla, kaip nedingtų senojo tikėjimo sampratos bei apraiškos, priėmus krikštą. Sugrįžęs po septynerių metų į JAV, vėl mokaisi gyventi antrosios imigracijos šalyje, kuri greičiau už kitas kinta. O trumpesnėse kelionėse Pietų Amerikoje lankydamasis, perjungi elgsenos, kalbos, judesių ir sąvokų bėgį – ir jautiesi, kaip namie. Didelė ir įvairi šalis, be galo graži.

Neabejotina, kad pastovusis šių imigracijų nugarkaulis buvo ir yra jėzuitų kultūra. Kiek ji skirtųsi nuo krašto į kraštą, dar yra tiek bendros kultūros, išgyvenimų, bendrai įsisąmonino dvasingumo, kad tai – sava aplinka. Lietuviškasis išeivių gyvenimas būtų antroji siūlė, kuri rišo gimtinę su šiandiena.

Ketvirtoji imigracija

Jėzuitiški ryšiai ir darbai vedė į palaipsninį įsijungimą į Lietuvos gyvenimą. Per dešimt metų dukart tiek kelionių surišo tą ilgąją jėzuitišką virvę su priespaudoje išsaugota ir ugdyta dvasia. Kiek skirtųsi auklėjimas, lavinimasis, patirtis – ryšių šerdis ta pati. Susipažįsti su žmonėmis, vienuolijų nariais bei narėmis, dvasininkija, pareigūnais. Suartėji ir susidraugauji per tuos skubius lankytojo pasimatymus, lakstymą iš vietovės į vietovę, nuo darbo į kitą uždavinį. Vertėjaudamas Lietuvoje ir kitose Europos šalyse, matai, kur ir kaip lietuviai stovi staiga su visa "rytų Europa" susitikusioje žemyno aplinkoje.

Prieš dešimt metų aplankai pirmąsyk gimtąjį Kauną – ir nieko nejauti. Kiek jausmo iššaukia tėvų ir išeivių gyvenime pamaldžiai tartas žodis "Lietuva", tiek klaiku vaikščioti po miestą ir – be artimųjų namų – nieko ypatingo nejausti – tikrai nusivylimas. Kiek artimiau jaučiasi tėvo Šiauliai ir motinos Panevėžys – iš jų perduotų pasakojimų ir šilimos. Ir visos istorinės vietos, apie kurias kitiems žmogus visą gyvenimą pasakoji.

Galutinai Lietuvon nusikraustęs, rudens rytą atsikeli, parašai laišką – ir net nežinai, kaip dabar jį išsiųsti. Reikėtų puslapius susegti, o segtukas tuščias – nesusigaudai, kur tokių reikmenų paskubom įsigyti.

Visa imigranto būklės tikrovė staiga prieš akis: čia turėsi savo gyvenimo likutį gyventi ir užbaigti, o net nežinai, kur pašto dėžutė. Vėl tenka mokytis, kaip Lietuvos kultūroje bendrauti, suvokti žmonių galvoseną (tiek skirtingą nuo amerikietiškosios ir pietietiškosios), kaip reikalai organizuojami ir tvarkomi. "Mes Jus išmokysime lietuviškai", – paguodžia uolūs čiabuviai.

Žmogus nusišypsai gyvenimo pervarta: visą gyvenimą buvęs tai vietoj, tai kitoj šalyje imigrantas, patarnavęs išeiviams ir pastaraisiais metais – naujai į JAV po Atgimimo atvykusiems lietuviams, dabar ketvirtą kartą esi imigrantas, dalydamasis jų ir visų naujai persikrausčiusiųjų dalia. Turbūt, išėjus į pensiją, reikės rašyti vadovėlį "Kaip būti imigrantu" – net savo gimtinėje.

■■■■■■■

Kaip nugalėti savo perdėtą išdidumą

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

Alytė Valentukevičiūtė

Vakar nuo draugės gavau laišką. Ji klausia, kaip nugalėti išdidumą? Aš žinau, ne kiekvienas į tai gali atsakyti. Bet pabandysiu. Esu moteris, sulaukusi brandaus amžiaus, nors protu ir širdimi jaunuolė. Tad pavarčius kupinus prisiminimų dienoraščius, aš vėl nuklystu į vaikystės dienas.

Šeimoje mane vadindavo Katinėliu. Buvau vienturtis pagrandėlis. Tėvai lepindavo savo mergaitę labiau nei galima įsivaizduoti. Keldavausi saulei esant prie medžių vainikų. Guldavau mėnesiui sėlinant palei juodą dangų. Valgydavau išrankiai, tik tą, kas gardžiai kvepėjo. Turėjau galybę lėlių kietomis guminėmis galvomis, pilkais plaukais ir minkštutėmis rankomis. Jų kolekcija būdavo išstatyta man palei lovą. Mažame mano kambarėlyje, prie staliuko, sėdėjo keturi brangūs meškinai. Meškučių kailiai žvilgėjo juosva spalva. Tėtis juos atvežęs iš Europos krašto. Aš tuo didžiavausi. Vaikiškų išaugtinių drabužėlių spinta stūksojo kambario rytų pusėje. Ja dalindavausi su pliušiniais kiškučiais. Niekas, net mama, neidavo į manąsiais valdas.

Kas dieną jaunutė auklė atnešdavusi balto šokolado ir marcipanų su karameliniais pyragaičiais. Žodžiu, Katinėlis gyveno gerai. Visi pildė norus. Gimiau silpna ir ligota. Retsykiais, dėl viso pikto, apsimesdavau besijaučianti blogai. Nežiūrint dažnų mano užgaidų ir egoizmo prasiveržimo, tėvai nėrėsi iš kailio, kad šypsočiausi.

Bėgo metai. Niekuomet nežaisdavau su vaikais iš neturtingų šeimų. Susibičiuliaudavau su sau lygiais. Mano tėvai juk buvo pasiturintys. Man pradėjus lankyti mokyklą, mokytojai žavėdavosi manimi. Puikiai mokiausi. Veikliai lenktyniaudavau su klasės draugėmis dėl įvertinimų. Klasiokių tarpe jaučiausi esanti pati pranašiausia ir, be abejo, išdidžiausia. Progai pasitaikius, pasijuokdavau iš jų nesėkmių. Jei kuri mergytė stengėsi susidraugauti su manim, turėdavo atitinkamai užsitarnauti dėmesį. Ji privalėjo girti mane, dovanoti spalvingus atvirukus. Antraip, viskas nueidavę niekais. Net nekalbėdavau su ja. Mano nelaimei mūsų namuose dažnai lankydavosi dėdė Gerardas. Jis buvo kunigas. Matydamas tvyrančią atmosferą, sakydavęs, jog aš esanti didžiausia lepūnėlė. Ir tėvai, jo žodžiais tariant, vėliau kentėsią. Jis griežtai tėčiui draudė man pataikauti. Dėdė neleido, kad su tėvais važiuočiau atostogauti į Šveicariją. Jie paklausė Gerardo. Į tolimą kelionę pasiėmė Daliją, mano jaunėlę pusseserę.

Savo neapsakomam nusiminimui vasarą praleidau dėdės namelyje, miestelyje. Tuo metu nuobodulys tapo tikru draugu. Man pralaimėjus gražiausio piešinio konkurse, kurį beje surengė Gerardas, kategoriškai atsisakiau vaikų draugijos. Ištisai sėdėdavau svetainėje ant lango. Regėjau krykštaujančius berniukus ir mergaites. Nėjau net pasivaikščioti. Buvau Išdidumo Karalienė, nors slapčia verkdavau…

Dėdės nemėgau. Jis mane pagirdavo, kai

tikrai to nusipelnydavau. Ir ne daugiau. Su nekantrumu laukiau rudens. Tėvams parvykus, vėl tapau mylimu Katinėliu. Mama, nepaisydama Gerardo perspėjimų, beveik kas mėnesį duodavo atlasinių kaspinų, rausvų kojinaičių ir kitko. Ilgainiui taip įpratau gauti dovanėles, kad pasidariau pasibaisėtinai nemandagi. Tėtis sakė, aš esanti neabejotina akiplėša. Jo pastabos manęs nesugėdindavo, net nesugraudindavo. Jei ko užsigeidus nebuvo pildoma, tuomet puldavau į isteriją. Nemėgau geresnių už save. Dalijai, žėrinčiai skambinant fortepijonu ar dainuojant trumpus ariozo, mane beregint ištikdavo pavydo išsiveržimai. Nusprendžiau, jog turbūt esu niekam tikusi. Kietai sučiaupdavau lūpas. Stengiausi parodyti, kokia aš esanti išdidi. Nenustebau, kai mane ėmė vadinti pasipūtėle.

Laikas skriejo nesustojamai. Baigiau mokyklą. Paprastai nutinka, net ir pačio keisčiausio žmogaus gyvenime kažkas nutinka. Ateina meilės metas. Nesvarbu, ar būtų žiemos vidurys, ar paskutinė šalna, širdy prasiskleidžia jausmų žiedai. Savyje jaučiau lengvumą. Vaikinas, kurį sutikau, su manimi elgėsi taip, kaip tėvai. Paikino. Tasai lepinimas buvo be galo nuoširdus. Šitai kilo, matyt, iš jo doros prigimties. Rokas dalijo dėmesį ir švelnumą. Jis spinduliavo paslaptingu dvasingumu. Dvasingumas glūdėjo jo dorume. Supratau jį esant protingesnį už save. Asmenybė pažįstanti gyvenimą. Ateitį norėjome susieti drauge. Dvejojau. Juk jis sumanesnis ir gudresnis už mane. Negalėčiau to pakęsti. Aš turėjau būti ta viena ir nepakartojama.

Su Roku draugavome trejus metus. Galiausiai nusprendėme toliau nebepajėgsiantys gyventi atskirai. Ruošėmės lemtingajam žingsniui. Pažįstami, artimieji sakė, jog mes ideali pora. Nors aš Roką laikiau neišmanėliu. Pavyduliavau, kad jis turi daug draugų. Sunku numanyti, kas lėmė pažinties tvirtumą. Po draugystės skraiste lindėjo mano charakteris. Rokas nuolatos nuolaidžiaudavo, aukodavosi. Bijodamas mane prarasti, aukštindavo nebūtas, neprastąsias mano savybes... Būdavo nesutarda-

LL administratorė Aldona Jurkutė sveikina meninės programos atlikėjus: solistę Audronę Gaidžiūnienę ir akompanatorių Manigirdą Motekaitį.

Z. Degučio nuotr.

vome. Abu pergyvendavome sunkumus. Tačiau, kolei mane kildindavo ir dievindavo, trūkumų savy neįžvelgdavau. Buvau nepakartojama visame kame. Bet manieji jausmai užmigo neprikeliamu miegu. Daugeliui dalykų likau abejinga. Išdidumas, kuriuo kas rytą puošdavausi, pasireikšdavo lediniu šaltumu. Didybė užvaldė iki asmenybės pasikeitimo. Tapau kita. Veltui vijau mintis, kad už mane esame žymiai įdomesnių žmonių. Dėjausi tobula, galinti nurodinėti kitiems. Be abejo, už nosies vedžiojau ir savo sužadėtinį. Pavydas, kaip nenaikinamos piktžolės, apsivijo mano protą. Žinoma, tai kol kas mokėjau nusilėpti.

Netikėtai susipykau su visomis draugėmis. Save įsivaizdavau išmintingiausia planetos būtybe. Neduok, Dieve, per vakarėlį ar pobūvį kas pagirdavo pažįstamą asmenį. Tuojau niuktel-

davau Rokui. Šis privalėjo žerti mano teigiamiausias ypatybes. Kaip įmanydama stengiausi tapti dėmesio centru. "Augau" ir "brendau" savo akyse.

Staiga susigriebiau, jog man kažkas nutiko. Bendraudama turėjau nemaža spragų. Įvairiapusiškas išsilavinimas, kuriuo anksčiau pakerėdavau, išgaravo. Savitvarda, lyginant džiūstanti bala, dar vis laikėsi. Kam pasirodžius geriau išmanant reikalą, jau neslopindavau pykčio. Emocionaliai susijaudindavau, pasimesdavau. Vaizdavausi esanti neribotų protinių sugebėjimų. O jie kažkodėl ėmė sekti... Sakoma, juo įvairesni žmonės aplink tave, tuo geriau reiškiasi tavo sugebėjimai, tampi spalvingesnis. Anaiptol. Visiems nusibodo amžinai man beriami pagyrimai. Aš tik apsijuokdavau papūgiškai pasipūtėliška savo kalba. Idealo siekimas, tikros moters įvaizdis, išblėso kaip jonvabalis, šviesią saulę pamatęs. Įžvelgiau artėjančią degradaciją. Roko draugai vengė manęs. Savųjų neturėjau.

Mano širdyje kilo sąmyšis ir juoduma. Dėl pernelyg padidėjusio jautrumo teko atidėti vestuves. Su manimi mažai kas teištverdavo. Jiems įkyrėjo klausytis apie mano žavesį, gabumus, talentą.

Pradžioje net nudžiugau. Draugai užmiršo mane, vadinas, jie nebuvo tikrieji bičiuliai. Atrodė, jie pasirengė kištis į mano asmeninį gyvenimą. Iš tiesų taip nebuvo. Sužadėtinis krimtosi.

Nepergyvenau susidėjusi su tuštuma. Pasklido kalbos, neva Veterinarijos Institute kilęs šurmuliukas. Kaip tik tenai, prieaugio ligų laboratorijoje dirbo Rokas. Prieš savaitę į Institutą atėjo nauja simpatiška laborantė. Rokas ir naujokė susipažino. Abudu siejo tik darbo ryšiai. Moteris nesidomėjo Roku. Ji stropiai asistavo profesoriui S. Ylai, triūsiančiam imunologijos skyriuje.

Aš viską supratau atvirkščiai. Įtarinėjau ir šėlau iš neapykantos. To dar betrūko, kad prarasčiau Roką! Pasitaikė kartelį regėti juodu išeidinėjant iš Instituto. Vienas kitam spaudė rankas. Išsiskyrė besišypsodami. Laukti negalėjau. Troškau pribėgti, bet nedrįsau. Delsiau. Sėdėdama savo "Audi" paspaudžiau gazą ir nulėkiau kaip furija. Vaizduotė įsiaudrino. Raudau.

Kitą dieną nuvykau, kur buvusi. Įžengiau į skyrių. Užėjau kabinetan. Pamačiau ją. Moteris vilkinti baltą kostiumą stovėjo prie lango. Ji kažką stropiai rašė į užrašų knygelę. Išvydusi mane, o aš juk buvau nepažįstamoji, nustebo. Pasisveikino. Neatsakiau nieko. Stirksojau stulpu. Kiek tiktai leido mano pavydumo laipsnis išrėžiau, jog nuo Roko laikytųsi kuo toliau. Trykšdama noru dar jai įgelti, pranešiau profesorių S. Ylą esant vedusį ir padorų žmogų. Moterėlė suglumo. Jos lūpos ėmė drebėti.

Išbėgau. Trenkiau durimis. Nejaučiau jokio palengvėjimo. Grįžusi namo, negalėjau ir neįstengiau atsipalaiduoti. Paskambino Rokas. Jis šnekėjo meiliai. Stengėsi pralinksminti mane. Apie vizitą jis nežinojo. Daug vėliau gailėjausi savo įtarumo. Bet tuomkart dėbtelėjau, kad melo nepakęsiu. Sviedžiau ragelį taip stipriai, ir telefono aparatas net nukrito ant žemės. Jis sudužo į tūkstantį gabaliukų. Gyvenimas užvirė. Pasaulis išslydo man iš po kojų. Norėjau dingti į anapilį. Nepadėjo net meditacija. Turėjau pamiršti Roką, tačiau jis nesuprato mano elgesio. Norėdavo susitikti. Savo bute užsirakinau visais trimis užraktais. Rokas prieidavo prie durų ir veltui maldaudavo jas atidaryti. Tylėjau.

Po ilgų vienatvės dienų išvykau pas dėdę Gerardą. Jis, kaip ir pridera tikriems kunigams, gyveno atsidavęs Viešpaties globai. Pareigingai atlikdamas ganytojo misiją, tikinčiųjų buvo gerbiamas, laukiamas švenčių progomis.

Pasipasakojau bėdas. Mačiau pasibaisėjimą jo akyse. Kam taip pasielgiau su ta Instituto darbuotoja? Juk neturėjau įrodymų. Jo manymu, suklydau visame kame. Svariausias šios bylos kaltininkas yra pavydas ir išdidumas. Anot Gerardo, privalėjau užsiimti protine saviaukla. Tai atrodė nepasiekiamai sunku! Bet prisipažinsiu, kad tik taip ugdomos reikšmingiausios asmens ypatybės. Savęs įtikinimo metodas tapo

mano kelrodžiu. Akivaizdžiai supratau praradusi mylimuosius ir net pačią save. Pasmerkiau visų popinamą Katinėlį. Gali pasirodyti naivu, tačiau atsivertusi Katekizmą praregėjau. Mano siela – bėdoje!

Iš prigimties lepus vaikelis, o dabar moteris, įsakiau sau nebepavyduliauti. Išdidumas ir pavydas buvo lėtai stumiami į tolumą. Pratinausi ir lavinausi tapti nuolankesne. Pagrindiniu dalyku laikiau savęs patikrinimą ir išbandymą.

Vieną rytą dėdė paklausė, ar nesutikčiau mėnesį ir daugiau pagyventi sesučių dominikonių globoje. Atsakiau, jog čia esanti puiki idėja. Buvau priimta kaip kūdikis į motinos glėbį. Apsigyvenau su jomis. Ir kėliau save iš išdidumo narvo. Nesiekiau išaukštinimo tarpe jų, bet draugiškumo ir malonių, kurias jos turėjo. Malonių patirtų tylia malda, atsidavimu Dievui. Pamilau asketišką aplinką. Tiesa, ji iš pradžių atrodė gan atsiskyrėliška. Bet paskui jutau taip nesant. Svajojau būti viena jų. Šilkiniais tonais nusipaišiau paprastumo paveikslą. Susikūriau savo įvaizdį. Atėjo metas, jau gebėjau susidoroti su didybe. Negailėjau švelnių žodžių naujokėms ir vyresnėlėms sesėms, kurios atrodė griežtos man. Nors mano kalba visuomet būdavusi aiški ir įtikinama, dabar prieš pasakydama pirmiausia pagalvodavau. Man pradėjus eiti saviauklos keliu, atkreipiau dėmesį, jogei labiau nei kitos esu skatinama darbui. Darbo nebijojau, bet Katinėlis truputį tingėjo...

Motinėlė su Gerardu smalsaudavę, kaip man sekasi. Jie tarsi tyrė mano reakcijas. Aš išmokau daug dirbti. Pamažėl akmuo po akmens, šalinau trūkumus ir ydas. Kuomet paskambindavo Rokas, stebėdavosi net mano balso intonacija. Nuo įsakmaus tono, perėjau prie tylaus ir ramaus. Aišku, Rokas pergyveno dėl manęs. Dėdė atvirai jam papasakojo, kas man nutikę. O aš sparčiai gijau iš dvasios ligų. Sesės klausinėjo, ar pasiliksiu su jomis. Aš svarsčiau ir nusprendžiau, kad toks gyvenimas malonus, bet visgi man nepriimtinas. Norėjau grįžti pas tėvus ir mylimąjį. Žinojau, šiurkštumas, neteisingas žmonių vertinimas pakenkė labiausiai man. Tai jau praeityje.

Po mėnesio Gerardas pareiškė, jog dar viena siela išgelbėta, ir Dievas esąs visagalis. Many gimė Viltis. Tų žmonių dėka pasidariau savarankiška ir valinga. Gerardas nuolatos kalbėdavo apie dieviškosios meilės liepsną, užsižiebiančią tiems, kurie nesididžiuoja, nusižemina. Pirmiau to nesuvokiau. Bet matau, kad toji liepsna, trykštanti iš Dievo Rankų, viską aplinkui paverčia Meile. Viešpats pakeitė mane. Netrukus atvyko sužadėtinis. Mums susitikus, supratome esantys surišti dar stipriau nei pirma.

Namuose mane pasitiko nerimas. Ėmiau blaškytis. Rodės, ką negero būčiau padarius. Prisiminiau įžeidus nekaltą žmogų. Tvirtai nusprendžiau dar kartą tenai nuvažiuoti. Dvejojau ir abejojau savimi. Ar nugalėsiu išdidumą? Gėda laužė kaulus. Ryte išvykau. Radau ją, tą moterėlę, darbo vietoje. Ji sėdėjo prie stalo. Vartė pluoštą laikraščių. Pamačiusi mane, krūptelėjo. Atsistojo kaip pirmokė. Dar minutėlė, ir maniau nukrisiu po jos kojomis. Išdidumui buvo pasakyta per amžius viso gero. Virptelėjau ir kone pašnibždom pralemenau:

– Prašau, atleiskite man.

– Už ką? Turbūt įvyko koks painus nesusipratimas. Saulius Yla- mano tėvas.

Ji atlošė galvą. Šnekėjo vos girdimai. Nusišypsojo, bet, aišku, nesuprato esanti laimėtoja.

– Dar kartą atleiskite...

Atsidūrusi gatvėje, neįučia nubraukiau ašarą. Galvoje man skambėjo auksiniai žodžiai. Svarbu mokėti prabilti, kad tave girdėtų. Aš jaučiu, po artėjančio naujojo amžiaus šydu išnirau kitu žmogumi. Manau, galima nežinoti nė vieno psichologijos vadovėlio skyriaus ir vis dėlto būti geru žmogumi. Išdidumas nugalimas tik tada, kai negali apsieiti be žmogaus, esančio šalia. Juk negyveni pasaulyje vienas.

Mane lyg paukštį neša tikėjimas, darbas, kultūra, ir, žinoma, paprastas menas bendrauti. Aš žinau, kad visos blogybės, įskaitant pernelyg didelį išdidumą, nugalimos MEILE.

Šventė, sujungusi širdis draugystei

Aldona Jurkutė

Žodis – sielos vartai. Žodis per laišką yra lyg tiltas, kuriame susisiekia dvasia su dvasia, protas su protu, žmogus su žmogumi, nors jie gyventų kažin kaip toli vienas nuo kito.

Trys pavasario mėnesiai turi paukščių vardus. Pirmieji du – kovas ir balandis skirti darbui. Kasmet (ir taip jau 39 kartus) *Laiškų lietuviams* žurnalui paskelbus straipsnių konkursą, jo redaktorius atsikvėpia (konkursinės temos būna ne tik sugalvotos, bet jau ir "pasėtos" Lietuvoje) ir tada įvyksta keistas dalykas: redakcija, redaktorius kun. Juozas Vaišnys ne patys rašo lietuviams, bet nekantraudami laukia laiškų – ypatingai iš Lietuvos. Juodasis pašto darbuotojas tuomet mieliausias, laukiamiausias, svarbiausias kiekvienos dienos žmogus.

Kovas – balandis tai nelengvos 60 dienų per kurias vertinimo komisijai (pirmininkas Juozas Masilionis, sekretorė Aldona Jurkutė, nariai – Aldona –mulkštienė ir Aušrys Matonis) reikėjo paskaityti, įsigilinti, suprasti ir įvertinti 67 straipsnius. Brandžius, gerai apmąstytus (kartais nelabai!) 45 suaugusiųjų ir ne mažiau įdomius jaunųjų autorių straipsnius.

O gegužy, kai viskas akyse virsta žieduotu kilimu, kai ore sklando, zvimbia, zyzia, ūžia ir sučirena įstabiausi gyviai, o pažemiui suskamba motinos Gamtos užaugintų žolynų stygos, – pakyla Čikagos Jaunimo Centro scenos uždanga su tikrąjį pavasarį skelbiančiu *Laiškų lietuviams* ženklu – baltu paukščiu.

Šiemet skrydžiui visados išskleistus sparnus ir šakelę jo snape išvydome gegužės 17 dienos popietę po Mišių tėvų jėzuitų koplyčioje.

Visas žmogaus gyvenimas – tai ėjimas. Į tiesą.Į viltį. Į tikėjimą. Pakeliui daug posūkių ir vingių. Nelengvai tenka nugalėti pakilimus ir nusileidimus. Ilgas kelias. Bet, sakykite, kodėl šventės tokios trumpalaikės?! Net gražiausios, net turiningiausios ir prasmingiausios. Kaip ir *Laiškų lietuviams* metinė šventė – vos sujungė širdis draugystei ir... praėjo. O džiugesys liko, ir norisi juo pasidalinti su visais.

Apie *Laiškų lietuviams* reikšmę, svarbą čia ir Lietuvoje šventės vyksme kalbėjo Generalinis konsulas Giedrius Apuokas savo buvimu parodęs, jog domisi išeivijos leidiniais ir vertina juos.

Amerikos lietuvių tarybos ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centro vardu sveikinęs prof. Jonas Račkauskas išreiškė pagarbą žurnalo leidėjams, tėvams jėzuitams ir redaktoriui t. J. Vaišniui, palinkėjęs jam dar daug metų spaudos tarnyboje ištverti, priminęs, kad "lankantis Lietuvoje jam yra tekę girdėti labai palankių atsiliepimų apie žurnalą. Ne vienas ir ne du, bet daugybė skaitytojų tėvynėje laiko jį geriausiu katalikišku periodiniu leidiniu pasaulyje". Smagiai paplota po profesoriaus žodžių: "mums, Amerikos lietuviams, "Laiškai" yra tapę lyg mūsų ambasadoriumi tėvynėje". Palinkėta ir toliau tobulėti ir nepavargti, tiesiant tiltą tarp išeivijos ir Lietuvos žmonių.

Šventės "kaltininko" kunigo ir redaktoriaus J. Vaišnio nuopelnus gražiausiai įvardino vakarą vedusi rašytoja Nijolė Jankutė-Užubalienė. Kaip ir dera rašytojai bei buvusiai žurnalo bendradarbei, ji visus sužavėjo taisyklinga lietuvių kalba, gražia tarsena ir nekasdieniškais žodžiais. Tą popietę ji sakėsi norinti priminti ir prisiminti – IŠTVERMĘ. "Ištvermė nekeliauja ratu su saule ir metų laikais. Ji – strėlė į tikslą, tiesi ir nesvyruojanti. Ji ženklina "Laiškų lietu-

viams" žurnalą labai ryškiu, metų metais nedylančiu ženklu. Ištvermė kalbėt į išeivijos lietuvius gražiu, švariu lietuvišku žodžiu. Ištvermė pasakot apie svarbiuosius gyvenimo dalykus. Ištvermė kartot, kad ne vien duona, garbe ir pinigais žmogus gyvas. Ir jeigu būtų skiriama premija už ištvermę, ji, be abejonės, atitektų kun. Vaišniui, šio žurnalo redaktoriui, rašančiam mums laiškus jau pusę šimto metų. Daugeliui parašyti vieną laišką per metus kartais būna sunku, tai ką jau bekalbėt apie daugelį laiškų ir straipsnių rašomų 12 kartų per metus, metai iš metų...

Prašau negalvoti, kad redaktoriui buvo palikta išskirtinė teisė tik sėdėti ir klausytis liaupsių ir plojimų! Teko pakilti į sceną ir į nuščiuvusią publiką (buvo per 200 svečių!) prabilti gryna marijampolietiška tartimi ir dar, oho, kaip puikiai skambančiu balsu! Asmeniškai man buvo labai malonu, kad kun. Vaišnys po pasisveikinimo pirmiausia kalbėjo apie žurnalo rėmėjus, be kurių pagalbos nebūtų nei konkursų, nei tokių gražių Jūsų – mūsų švenčių. Kai 1959 m. gale buvo paskelbtas pirmasis *Laiškų lietuviams* konkursas parašyti straipsnį apie jaunimo ir šeimos problemas, to konkurso mecenatas buvo kun. Juozas Prunskis. Jis davė premijoms knygų už 100 dol., jos buvo įteiktos, minint "LL" dešimtmetį 1960 m. Po antrojo konkurso buvo nutarta laimėtojams duoti pinigines premijas. Tuomet aukojo dr. Milda ir Stasys Budriai, dr. A. Rudokas, po jo mirties į mecenatų gretas stojo jo žmona Stefanija. Dešimtys, jei ne šimtai žmonių padeda leisti "Laiškus", aukodami ir suprasdami, – kuo daugiau jaunimo įsitraukia savo straipsniais į žurnalo leidybą, tuo viltingiau atrodo Lietuvos ateitis – gero jaunimo ten daugėja. Redaktorius negražbyliavo, jis tik dar kartą priminė nesenstančią ištikimybę pradžioje pasirinktam užmojui: padėti jaunimui ir šeimoms prisitaikyti prie įvairių besikeičiančių aplinkybių, vedant skaitytojus Dievo, tėvynės ir artimo meilės keliu. Ir palinkėjo – įsisąmoninti ir suprasti, kad jaunimui tenka didelė ir svarbi pareiga imti ant savo pečių tą naštą, kurią iki šiol nešė vyresnioji karta. Tik nuo jaunimo priklauso Lietuvos ateitis, mūsų tautos kultūra ir vieta pasaulyje.

O tada jau suspurdėjau aš, nes mano pareiga visuomet vienoda – perskaityti vertinimo komisijos protokolą pagarsinant *Laiškų lietuviams* konkurso nugalėtojus. Tik pavardžių išvardinimas ir nieko daugiau. Tik premijų pagarsinimas ir nieko daugiau. Bet už viso to slėpėsi didžiulis džiugesys, nes straipsnių skaitymas buvo tarsi kelionė po žmogaus dvasios erdves, leidusi pabuvoti slapčiausiose širdies kertelėse, galvosenos, ieškojimų, sprendimų ir išvadų labirintuose. Šiemet skaityti buvo ir lengva, ir sunku. Lengva, nes būta labai daug gerų rašinių, sunku ir graudu, nes visų apdovanoti nėra absoliučiai jokios galimybės. Tad daugelis rašiusiųjų liko tarsi nuskriausti. O redaktorius laimingas – nors ir nepremijuotas straipsnis, o vis tiek spausdintinas! Tad belieka pasakyti: skaitykite, laukite žurnalo ir mes būtinai pasimatysime jo puslapiuose!

Kelias į žmogaus širdį eina per širdį (G. Petkevičaitė-Bitė). Tą suprato šventės programos atlikėjai – solistė Audronė Gaižiūnienė ir jai akomponavęs Manigirdas Motekaitis. Brangiausia – artisto ir publikos jungtis, ji įmanoma tik ypač gerai apgalvojus programos sudėtines dalis, šiuo atveju – dainas. Koncertas buvo per trumpas, o B. Dvariono "Žvaigždutei" nepagailėta plojimų.

O dabar, kaip vieno smagaus lietuviško šokio metu sušunkama – "pasidėkavojimai!"

Mielieji, gerieji, nepavargstantys šios ir daugelio kitų švenčių talkininkai: Albina Ramanauskiene (ir Liudai Ramanauskai!), Regina Andrijauskiene, Juze Ivašauskiene, Sofija Pleniene, Skirmante Migliniene, Prane Masilioniene (ir J. Masilioni!), Stase Petersoniene, Aldona Šmulkštiene, Antanai Valavičiau ir p. Valavičiene, Jonai Žebrauskai! Žiūrint į Jūsų geras, giedras akis, patyrus Jūsų rankų darbštumą, kantrybę, išmonę, gebėjimą bendrauti ir

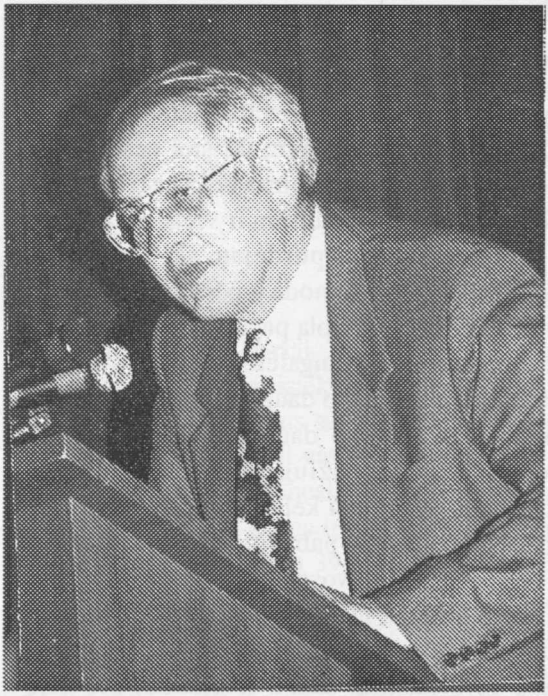

Alto pirmininkas prof. Jonas Račkauskas sveikina "Laiškus lietuviams" ir jų redaktorių.

Z. Degučio nuotr.

padėti tada, kai labiausiai reikia, – neatrodo, kad Jus palietė metų našta bei savi rūpesčiai ir darbai. Ačiū už viską. Ačiū, kad esate.

Ačiū gerbiamiems skaitytojams rėmėjams, rašiusiems mums laiškus – visiems, kurie dalinotės idėjomis, mintimis, rūpesčiais, darbais, svajonėmis, tikėjimu. Ačiū, kad esate ištikimi žurnalo bičiuliai! Ypatingai nuoširdžiai ištartas "ačiū" skiriamas parėmusiems kitų metų konkursą. Tie geruoliai: dr. Birutė Kasakaitienė, Stasys Žilevičius, O. Abromaitienė, Barbara Morkūnienė, Wanda Gvildienė, V. ir M. Momkai, M. Ročkuvienė, dr. Eugenija Kriaučiūnienė, Z. ir M. Deveikiai, S. Rudokienė, prel. J. Prunskis, P. Mačiulienė.

Neabejoju, kad būta norėjusių, bet negalėjusių dalyvauti šventėje. Ar maža, kas ir kada sutrukdo geriems norams išsipildyti. Nesusitikome. Tai nieko. Visus metus draugausime, žurnalo puslapiuose skaitydami premijuotus straipsnius. Žinau, kad pergyvenate nebuvę šalia. Yra dėl ko, nes mūsiškė šventė yra ypatingai ypatinga dar ir todėl, kad gardžius valgius, kuriuos šiemet ruošė Danutė Kapačinskienė iš "Racine", visados pagardina "LL" šventės metu pateikiamas raudonas vynas. Tradicija! Nieko negirdėjote? Dabar dėl jo kraustomasi iš proto! Įdomumo dėlei prašau atsiversti birželio mėn. "LL" skyrelį "Tėvynėje". Būtinai perskaitykite žinutę "Padėjo raudonas vynas" ir kitais metais bilietus į "Laiškų lietuviams" šventę užsisakykite iš anksto.

Laiškutis – padėka ir Jam, kuris ir šį pavasarį prikėlė želmenį, švelniai paglostė žemę, nusagstydamas ją pumpurais. Sutaikęs orą, vandenį, saulę su žeme, Jis ir tik Jis vedžiojo rašiusiųjų rankas, dovanodamas jiems mintis, jausmus, švarius žodžius, kurie per visus metus turtins tėvų jėzuitų leidžiamą žurnalą. Ačiū Aukščiausiajam už saulėtą gegužės sekmadienį, už ryškius geltonus žiedus Jo valia užauginus ir padovanotus, kad šventė būtų šventiška. Labiausiai ačiū už žodžius, Jo įdėtus į konkursui rašiusios Valerijos Vilčinskienės lūpas: "Po Esančiojo Palaima gyvybe alsuoja birios laiko dulkės, nušvitusios pažinimo džiaugsmu, atradimo gilumu... Jos nušviečia trapią mūsų buitį, skaudžius tautos klaidžiojimus istorijos kryžkelėse, pažinimo klystkelius... Laiminga tauta pažįstanti Dievą. Širdimi prabilkime, dvasia išgirskime, kad po Jo, Esančiojo, Palaima auštų mūsų ir mūsų Lietuvos rytai ir dienos, viltys ir svajonės, žodžiai ir darbai. Tegul kiekvienas mūsų margą tautos jūrą sušildo savo tikėjimu, viltimi ir meile... Tegul visi šie dieviškos dovanos upeliai susilieja į vieną Dievo Plano vyksmą mūsų Tautos istorijoje. Tegul..."

Negali mylėti neduodamas

Romualdas Kriaučiūnas

Nuo senų senovės žmonės stengiasi paminėti išskirtinas sukaktis bei svarbius gyvenimo įvykius. Paskutiniaisiais šio šimtmečio metais mes švenčiame laiko tėkmę, vedančią į dutūkstantuosius metus. Šiame fone kyla eilė klausimų: Kaip mes tai paminėsime? Kokią prasmę mums turės šis istorinis momentas? Kokie yra mūsų lūkesčiai ateičiai? Ką daryti, kad ateitis būtų kupina vilčių?

Krikščionys turi ypatingą priežastį švęsti 2000 metų sutiktuves. Tai garbinga sukaktis, liečianti Kristaus buvimą žmonijos istorijoje. Jubiliejaus išvakarėse tikintiesiems yra proga atsinaujinti. Tai kvietimas atverti mūsų širdis Jėzui Kristui bei tarpusavio susitaikymui, tai proga kurti teisingesnį ir taikingesnį pasaulį.

Katalikų Bažnyčios istorijoje šventieji ar jubiliejiniai metai yra didelis įvykis. Tai atleidimo ir susitaikymo metas. Tuo pačiu tai yra solidarumo, vilties, teisingumo ir įsipareigojimo tarnauti Dievui metas. Tarnauti džiaugsmingai, taikingai, kartu su savo broliais ir sesėmis.

Katalikų Bažnyčia pripažįsta dvi jubiliejų rūšis: paprastieji ir ypatingieji jubiliejai. Paprastastieji jubiliejai pažymi laiko tėkmę, o ypatingieji išskiria kokį svarbų įvykį. Iki šiol yra buvę dvidešimt penkeri paprastieji šventieji metai. Už poros metu – 2000-iais metais – bus dvidešimt šeštasis paprastasis jubiliejus. Ypatingųjų jubiliejų tradicija prasidėjo šešioliktame amžiuje. Mūsų laikais, šiame dvidešimtajame amžiuje, turėjome dvejus ypatingus jubiliejinius metus. 1933 metais popiežius Pijus VI paskelbė jubiliejinius metus paminėti žmonijos išganymo 1900 metų sukaktį. 1983 metus popiežius Jonas Paulius II paskelbė jubiliejiniais metais, nes tai buvo 1950 metų sukaktis nuo žmonijos išganymo. Taip pat popiežius Jonas Paulius II 1987 metus paskelbė Marijos metais.

Pirmieji paprastieji jubiliejiniai metais buvo paskelbti popiežiaus Bonifaco VII 1300 metais ryšium su kentėjimais, sukeltais karų ir ligų. Tai paskatino daugelį grįžti į šventesnį gyvenimą. Su dideliu pasiryžimu tikintieji pėsti keliavo ilgus nuotolius, kad Romoje galėtų pasimelsti prie apaštalų Petro ir Povilo antkapio ir gauti popiežiškąjį palaiminimą ir iš to jų tikėjimą stiprinančių malonių. Tuos metus popiežius pavadino "atleidimo už visas nuodėmes" metais ir nutarė, kad panašūs šventieji metai ateityje bus skelbiami kas šimtas metų. Tačiau 1350 metais popiežius Klementas VI sutiko skelbti antruosius jubiliejinius metus penkiasdešimt metų po pirmųjų, tuo pakeisdamas ankstyvesnį savo pirmtako nutarimą. Popiežius Urbonas VI, prisiminadamas Kristaus žemiškojo gyvenimo ilgį, nutarė metų tarpą sumažinti iki trisdešimt trejų metų. Tačiau popiežius Martynas V paskelbė 1425-sius metus šventaisiais metais. Paskutinieji paprastieji jubiliejiniai metai, paskelbti popiežiaus Jono Pauliaus II, buvo 1975 metai. Jiems paminėti buvo dvi pagrindinės temos: atsinaujinimas ir susitaikymas. Besiruošiant didžiajam 2000 metų jubiliejui, ta atsinaujinimo ir susitaikymo tema tęsiama toliau. Visiems yra proga ugdytis ir veikti pagal popiežiaus Jono Paulius II nurodytas gaires pasitikti Kristaus gimimo 2000-ųjų metų sukaktį. "Tai ne paprastas paminėjimas, bet naujas gyvastingas išgyvenimas, visapusiškas atsinauji-

Naujieji ateiviai iš Lietuvos linksmai bendrauja su seniau atvykusiais.

Z. Degučio nuotr.

nimas. Popiežius nurodo būtiną reikalą kurti Kristaus meilės kultūrą, kuria būtų pergalėta sekuliarizmo iššaukta civilizacijos krizė... Šio šimtmečio gale ir naujojo amžiaus angoje reikia padėti Išganytojui mūsų tautoje įgyvendinti Jo dvasios kultūrą" (Kun. dr. Kęstutis Trimakas, DRAUGAS, 1998.1.24). Atsinaujinti reikia dabar! Jei ne dabar, tai kada? Jei ne mes, tai kas?

Prisimena prieš kurį laiką girdėta istorijėlė. Senas rabinas sutiko savo religinės bendruomenės narį. Pastarasis ėmė girtis, kad Torą (t.y. žydų šventraštį) yra perėjęs skersai ir išilgai. Užuot jį pagyrus, rabinas švelniai jam tarė: "Svarbu ne kiek kartų tu Torą esi skersai ar išilgai perėjęs, bet kiek daug Tora yra per tave perėjus". Gili mintis. Gavėnios metu parapijos laikraštėlis rašė apie pasninką ir susivaldymo dorybę. Klebonas siūlė, galvojant apie pasninką, mažiau rūpintis, kas dedama į burną (maistas), o daugiau žiūrėti, kas iš burnos išeina (gandai, apkalbos). Perspėjo, kad gavėnia nepasidarytų fizinio ištvermingumo varžybos. Tam galimybė yra su per dideliu dėmesiu maistui. Pasninkas turėtų būti tam tikras pasiaukojimas, vedąs į didesnį tobulumą, dvasingumą, o ne lieknesnę figūrą. Niekur Šventajame Rašte Kristus nepasisakė už lieknas figūras, o tik už pasikeitusius, atsimainiusius žmones. Artimo meilė beldžiasi į mūsų duris. Ar girdime?

Vos prieš porą dienų vienų religinių apeigų metu kunigas taikliai priminė, kad yra galima duoti be meilės, bet nėra įmanoma mylėti neduodant. Tad reikia pilnu veidu atsisukti į artimo meilę. O atsisukus, duoti. Duoti iki pajunti skirtumą ir po to dar duoti. Gal ta mintis geriau išreiškiama angliškai: "Give 'till it hurts, and then give some more!"

Kaip, kiek ir kur duodame, yra mūsų asmeniškas reikalas, diktuojamas sąžinės, artimo meilės ir išteklių. Duodama pasiaukojančiu dar-

bu, dalijantis savo ištekliais, patarimais bei moraline parama. Nereikia toli žvalgytis ar ilgai ieškoti skatinančių pavyzdžių. Amerikos lietuvių tarpe artimo meilės bei šalpos tarnyboje garbingą vietą užima BALFAS (Bendras Amerikos lietuvių šalpos fondas). Gilią vagą paliko ir dar vis tebearia Lietuvių katalikų religinė šalpa ir Lietuvos Dukterys. Po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo Amerikoje ir kitur susikūrė eilė geranoriškų telkinių humanitarinei pagalbai Lietuvoje. Į galvą, be jokios tvarkos ar svarbumo eilės, kaip gražūs pavyzdžiai, ateina Mercy Lift, Lietuvos vaikų viltis, Saulutė, Lietuvos našlaičių globa, Almos fondas ir t.t. Jaunimo, sporto ir eilė kitų visuomeninių bei profesinių organizacijų turi specialius projektus talkinti Lietuvai. Prie šių plačiosios visuomenės pastangų prisideda ir prekybininkai, talkindami krovininių pervežime bei kitose paslaugose.

Kas gali likti abejingas lietuvių geraširdiškumui, patyręs apie ypač gausias aukas ir jautrumą nelaimės ištiktam tautiečiui Aleksandrui Norvilui? Pastarasis atvyko į Ameriką, kad galėtų šiek tiek užsidirbti ir padėti šeimai Lietuvoje, kur pasiliko žmona ir trys mažos dukrelės. Nelaimingu atveju, važiuojant dviračiu, jis 1998 m. vasario 13 d. buvo mašinos užkabintas ir labai sunkiai sužeistas. Greitosios pagalbos nuvežtas į ligoninę, buvo gydomas. Penkiolika parų jis buvo be sąmonės. Balandžio 2 d. perkeltas į Kauną tolimesniam gydymui ir reabilitacijai. Jo gydymui per trumpą laiką Amerikos lietuvių visuomenė suaukojo apie trylika tūkstančių dolerių. Visa tai buvo aprašyta lietuviškoje spaudoje su redakcijos pastaba: "Iš tikrųjų mūsų tautiečių geraširdiškumas yra begalinis, ką dar kartą parodė ypač gausios aukos ir jautrumas nelaimės ištiktam tautiečiui. Tai akivaizdus įrodymas, kad esame viena šeima!" (DRAUGAS, 1998.4.11)

Asmeniškai man mažiau žinomos artimo meilės pastangos Lietuvoje, bet mintin ateina CARITAS, Kaimo vaikų fondas bei Lietuvos agentūra "SOS VAIKAI". Su pastarosios agentūros Panevėžio skyriumi teko artimiau susipažinti. Štai keletas to veiklaus skyriaus apibendrinimų.

Lietuvos agentūros "SOS VAIKAI" Panevėžio skyriaus tikslas yra padėti likimo nuskriaustiems vaikams ir ginti jų teises. Teikiama parama našlaičiams ir jų globėjams; vaikams invalidams ir jų tėvams; daugiavaikių šeimų vaikams; elgetaujantiems ir benamiams vaikams; namuose, mokyklose, gatvėse skriaudžiamiems vaikams; ligoninėse gulintiems vaikams, kurių nelanko nei tėvai, nei artimieji; vaikams iš asocialių šeimų, per mokyklas, darželius. Agentūros būstinėje dalijami rūbai, maisto produktai, kuriuos aukoja įvairios akcinės bendrovės ir labdaringos organizacijos. Teikiama psichologinė pagalba. Agentūros valgyklėlėje maitinama apie 40 vaikų. Per didžiąsias šventes vaikams dovanojamos rėmėjų paruoštos dovanėlės bei kas mėnesį išduodami maisto paketai. Yra paskelbtas pagalbos telefonas, kurio dėka iš žmonių surenkamos žinios apie vaikus, kuriems skubiai reikalinga pagalba. Ruošiamos invalidams, našlaičiams ir kitiems paramos programos. Organizuojamos išvykos į teatrus, koncertus, keliones. Tęsiama ir plečiama vaikų invalidų klubo "Varpelis" veikla.

Ypač stebuklinga to "Varpelio" įkūrimo istorija. 1993 m. spalio mėn. Panavėžio agentūros "SOS VAIKAI" valdyba, vadovaujama dr. Marijos Zabulionienės, įkūrė vaikų su negalia "popchorą" VARPELIS. Jie jau yra sėkmingai konvertavę Lietuvoje ir už jos ribų. Pernai įgyvendinta didelė vaikų svajonė: išleista pirmoji dainų juostelė "Vaikystės pasakos"! Vaikai su negalia dainuodami džiaugiasi gyvenimu ir sutelkia dvasinės stiprybės sveikiesiems. Tai tie patys vaikai, kurie prieš keletą metų visuomenės buvo nurašyti į nuostolį, nustumti į užkrosnį, tarsi bijojo savo šešėlio... Arne mažas, o gal ir didelis, stebuklas, išaugęs iš artimo meilės grūdo?

Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius savo pamoksle 1998 m. sausio 25 dieną Čikagoje teigė, kad yra didelė privilegija, kai galime

nesavanaudiškai tarnauti kitiems. "Tos dienos ir metai, kuriuos paskiriame kitiems, yra 'maloningi Viešpaties metai', nes per mus Viešpats tarnauja žmonėms" (DRAUGAS, 1998.2.3). Ypač įdomi jo analizė apie žmonių pasiskirstymą Lietuvoje. Toliau vėl cituoju iš jau minėto pamokslo: "Per aštuonerių metų laikotarpį Lietuva pasidalino į dvi dalis: ne į kairę ir dešinę, bet į tuos, kurie bet kokia kaina panoro būti nevargdieniai, išmintingesni už kitus – ir vargdienius, t.y. tuos, kurie bando sąžiningu darbu prasiskirti kelią į ateitį ir kurie yra prislėgti dabarties tikrovės. Į pirmąją kategoriją įeina žmonės, pakeitę tik spalvą, bet ne įsitikinimus. Jų dievas yra pinigai. Dėl pinigų jie gali žegnotis, stoti į bet kurią partiją, gali vežti kontrabandą, papirkinėti pareigūnus, muitininkus, gali plėšti ir net žudyti. Daugelis jų Lietuvoje stato ne namus, bet pilis. Jų išmintis yra žemiška – jei naudinga, gali būti enkavedistu, jei naudinga, galima lipti vos ne ant altoriaus... Šitie žmonės atkakliai grumiasi už valdžią, už aukštas vietas; jie yra žmonės be tėvynės ir Dievo. Jie dejuoja, kad prie rusų buvo geriau, nes galėjo nebaudžiami vogti. Tada juos dažnai gelbėjo kompartijos bilietas".

"Į vargdienių kategoriją įeina žmonės, kurie dažnai tikrai yra vargdieniai, nežinantys, kaip pragyventi. Nelaikau vargdieniais tinginių, kurie laukia, gal koks dėdė iš Amerikos numes skanų kąsnelį, bet sutinka dirbti tik už didelius pinigus. Ne vargdieniai, kurie nori pasinaudoti labdara ir svetimu prakaitu. Vargdieniai yra tie, kurie dirba, bet nesuduria galo su galu ir vis dėlto nepasuka nedoru, nesąžiningu keliu".

"Evangelinis vargdienis gali kentėti, bet jis nesikaria ir nepraranda vilties, nes atsiremia į Dievą. Vargdienis yra tas, kuris suvokia savo ribotumą ir pasitiki ne pinigais, savo išmintimi, bet leidžia veikti ir Dievo Apvaizdai. O tai darome visada, kai neprasilenkiame su sąžine. Lietuvoje šito labiausiai trūksta. Dažnai norima išsiveržti į priekį ne tiesiu keliu, kuris reikalauja prakaito, bet kreivais keliais, netelpančiais į Dekalogo rėmus. Esu giliai įsitikinęs, kad jūsų pasitarnavimas Lietuvai nėra tik pinigai, kuriuos jūs dažnai paaukojate ten vykdomiems projektams. Lietuva iš jūsų turi mokytis atkakliai dirbti, būti atsakingam už savo pasirinkimus ir sprendimus" (DRAUGAS, 1998.2.3).

Prisimena kita pamokanti istorijėlė. Keliautojas kartą apsilankė pas šventą, išmintingą ir labai seną kunigą. Įžengdamas į šio švento žmogaus kambarį, keliautojas pastebėjo tikrą paprastumą: kambaryje tik lova, stalelis, lempa ir keletas knygų. "Kunige, kur yra jūsų baldai?" – teiravosi turistas. "O kur yra tavo", – klausimu atsakė išmintingasis. "Mano baldai? Kodėl? Aš čia tik lankytojas, tik praeivis". "Aš taip pat", – atsakė kunigas. "Aš taip pat". Ar toks atsakymas netinka mums visiems?

Artimo meilė atliktina be išskaičiavimų ir kombinacijų. Tuo pačiu, artimo meilės darbuose nereikia prarasti pusiausvyros ir tam tikro objektyvumo. Prisimintina, kad mes čia esame kitus išklausyti, ne stebuklus daryti. Mes norime kitiems padėti suprasti, ką jie jaučia, ne jausmais atsikratyti. Mes čia esame kitiems padėti išsiaiškinti turimas galimybes, ne nuspręsti ką jie turi daryti. Mes čia esame kartu su kitais įvertinti galimus sprendimus, ne už juos tuos sprendimus atlikti. Mes čia esame išryškinti kitų pajėgas, ne juos užmarštin nustumti. Mes čia esame jiems padėti atstatyti pasitikėjimą savimi, ne perimti atsakomybę už juos. Trumpai tariant, mes čia esame duoti paskatą prasmingam rytojui!

Koks turėtų būti šių dienų kunigas

Jadvyga Vilčinskaitė

Visados, o tuo labiau dabartiniais laikais, kiekvienas kunigas turėtų būti apaštališkos dvasios, degantis sielų išganymo troškimu. Užtat labai liūdna matyti, kai kunigas tampa tik parapijos aptarnautojas, tarsi kokios įstaigos darbuotojas; kai, atlaikęs pamaldas ir suteikęs parapijiečiams sakramentus, jis jaučiasi jau viską atlikęs... žmonėms ne kartą labai trūksta tikėjimo žinių, daug būna parapijoje visokių blogybių, o toks kunigas lyg ir visai to nemato: įlipęs į sakyklą, nesugalvoja, ką čia reiktų pasakyti, kalba, kas pakliuvo, kad tik būtų pakalbėta. Ir dar blogiau, jeigu tas žmonių sielų reikalams nepritaikytas pamokslas ištisai perintas daugeliui nesuprantamais tarptautiniais žodžiais! Išvada čia tegali būti tiktai viena, kad šiam kunigui sielų išganymas visai mažai terūpi...

O jeigu kunigas sakys ir tikrai gerus pamokslus, bet jo gyvenimas, jo elgesys neatitiks šitų žodžių, tie pamokslai taip pat nedaug teatneš klausytojams dvasinės naudos. Aiškiai matome, jog kunigas, bemokydamas žmones, turi jiems parodyti ir kilnaus, doro gyvenimo pavyzdį.

Šventumo pavyzdžiais mes šviesti turim,
Jei žmones norim vest šventu keliu!
Jiems reikia prie pamokančiųjų žodžių
Draug mūsų sielos grožio spindulių.

Pasižiūrėkime dabar, kurios gero kunigo savybės ypatingai paveikia jo žmones ir padeda jiems tobulėti, juos patraukia prie Dievo. Patirtis rodo, kad išganingiausiai žmones veikia šios kunigo dorybės: pamaldumas; neprisirišimas prie turtų; meilė ir užuojauta žmonėms; griežta abstinencija.

Nepaprastai daug reiškia kunigo pamaldumas. Juk jisai gali išgelbėti daugybę sielų, atlikti didį apaštalavimo darbą vien savo nuoširdžia malda. Jo pamaldumas bažnyčioje patraukia artyn prie Dievo visus dalyvaujančius pamaldose, įžiebia jų širdyse karštesnę Dievo meilę. O jeigu kunigas paskubomis, be jokio jausmo, išberia maldos žodžius, jis ne tik šaldo žmonių pamaldumo jausmus, bet kai kuriuos tiesiog visai atstumia nuo bažnyčios!..

Tuos žodžius paskubom ir be meilės ištartus
Pavadinti malda tu visai negali,
Kada meldžiasi, juda, tik tavosios lūpos,
O širdis pasilieka nuo Dievo toli...

Ypač piktina tikinčiuosius ir pakerta kunigišką autoritetą kunigo prisirišimas prie turto, prie prabangos. Netrūksta tokių, kurie, tai matydami, nusprendžia, jog į kunigus daugelis tam tik ir eina, kad galėtų labai patogiai pagyventi. O kaip labai žmones paveiktų ir patrauktų prie Dievo, jeigu kunigo brangiausiu turtu taptų žmonių sielos, jeigu kiekvienas kunigas galėtų kaip šventasis kunigas Bosko sakyti: "Da mihi animas, cetera tolle!" – "Duok man sielas, o visa kita laikykis!" Gal verta šiuo atveju pacituoti ir kun. Huonderio SJ žodžius: "Turbūt niekas taip nežudo kunigiškos dvasios, kaip gobšumas, didelis troškimas pinigų, ta bjauri yda, kuri galų gale viską, net ir pačius švenčiausius dalykus, iškeičia į turtą, į pinigą. Kunigo gobšumas teršia ne vien jo paties sielą, bet ir visą šventą kunigų luomą, degraduodamas altoriaus tarnybą iki amatininko verslo, paversdamas sakramentus turgaus prekėmis, o tikinčiuosius klientais, kurie vertinami pagal tai, kiek jie už tas "prekes" išsigali mokėti...

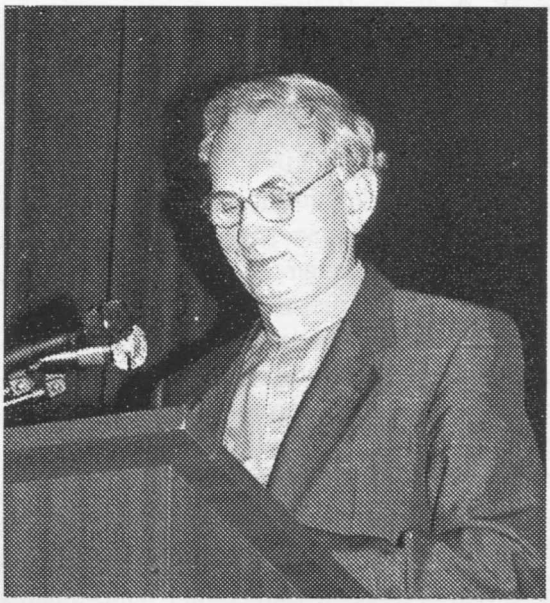

Kun. A. Paliokas SJ skaito maldą prieš LL vakarienę.

Z. Degučio nuotr.

Galbūt nėra kitos ydos, kuri taip užkietintų sielą, kaip šioji!

Kur tavo brangiausi dalykai,
Ten draug ir tavoji širdis...
Kas krauna daug turtų šioj žemėj,
Tas turtą dangaus pražudys!

Gerumas, užuojauta kenčiantiems vargą – tai viena iš galingiausiu apaštalavimo priemonių. Yra buvę atvejų, kai nuoširdus, užjaučiantis kunigo žodis patraukdavo tikėjiman ateistą, ir atvirkščiai, šiurkštus, užgaunantis žodis atstumdavo nuo bažnyčios tikintį kataliką. Gerai žinome, kiek daug meilės ir užuojautos Kristus rodė žmonėms: Jis nepraeidavo nė pro vieną kenčiantį jo nepaguodęs, nesuraminęs. Tą mums paliudija ir visų šimtmečių istorija: kaip žiaurumas, išnaudojimas, atstumdavo žmones nuo religijos, taip lygiai meilės ir gerumo darbai nepaprastai prie jos patraukdavo.

Jei tik pabandytų mūsų kunigai daugiau kalbėti meilės ir gerumo kalba, pamatytų, jog visi juos žymiai geriau supranta ir daug noriau priima visa, kas jiems yra skelbiama.

Svarbiau, kad žmogus kilniaširdis ir geras,
Negu kad jis mokytas tampa labai:
Pasauliui šiandieną daugiau reikalingi
Ne mokslo, bet meilės didieji darbai!

Anksčiau buvo galvojama, jog skleidžiant blaivybę žmonėms reikia rodyti saikingo svaigalų gėrimo pavyzdį. Tačiau ilgainiui paaiškėjo, jog tai yra klaida, jog tokie blaivybės "apaštalai" yra kaip tik didžiausi girtuoklystės skleidėjai, nes paskatina kitus gerti, o to saiko išlaikyti jiems nepadeda! Aišku, jog labiau už visus šitaip į girtavimą pastūmėja išgerinėjantys kunigai. "Jeigu kunigas geria degtinę, tai kodėl gi mums negerti?" – išgirsi ne kartą pasakant. Ir jeigu kunigas geria ne po daug, tai parapijiečiams atrodys, kad jiems visai tinka išgerti žymiai daugiau, net iki girtumo...

Kunigai ir geresnieji katalikai turėtų parodyti visuomenei, jog niekados nebūna reikalo nuodytis alkoholiu!.. Todėl būtinai reiktų sudarinėti parapijose abstinentų sambūrius. Tas paveiktų parapijos žmones labiau negu geriausi pamokslai prieš girtavimą! Jeigu visi kunigai ir visi tikrieji katalikai nusistatytų negerti nė lašo degtinės ir kitų svaigalų, tai girtavimas labai sumažėtų, o gal net ir visai išnyktų.

Žaizdas mums gydyt jei norėtųs
Savos tėvynės numylėtos,
Paskelbkim kovą alkoholiui –
Visų kančių, blogybių broliui!

Negalime sakyti, kad neturime gerų, pavyzdingų kunigų, tačiau reikia, kad tokie būtų visi! Tik tada mūsų katalikiškoje visuomenėje suklestės tikrasis religingumas ir dorovė!

▼▼▼▼▼▼▼

Ganytojas ir jo avidė

CHIARA LUBICH

"Manosios avys klauso mano balso; aš jas pažįstu, ir jos seka paskui mane" (Jn 10,27).

Tie žodžiai tai tik dalis svarbaus ginčo, kuris vyko Jeruzalės šventyklos prieangyje.

O anksčiau Jėzus sakė, jei kas nori būti jo sekėju ir ištikimu jo žodžio vykdytoju, turi būti pašauktas jo Tėvo ir paveiktas jo malonės dovanos (Jn 6,44 ir 6,65). Be abejo, jis norėtų duoti tą dovaną kiekvienam. Tačiau viena sąlyga yra būtina: reikia būti atviram, su dėmesiu klausyti jo balso ir priimti tiesą, vaizduojamą palyginime apie Gerąjį Gantytoją (Jn 10,1-10).

Žmonės, apie kuriuos čia kalbama, neatstovauja tiems, kurie tik paprastai tiki Jėzų, bet veikiau apie tokius, kurių tikėjimas ir atvirumas Jėzui yra pasiekęs visišką išsivystymą; jie yra tokie, kuriuos Jėzus patraukė į bendravimą ir intymią draugystę su juo, o toji draugystė padarė savitarpio bendravimą nuostabiu.

Tie žmonės, "kurie klauso Jėzaus balso", sąmoningai pasiekė visišką jautrumą jam. Jie yra labiau susiderinę su jo galvojimu, mokymu ir jausmais. Jie turi antgamtinio įžvalgumo galią, kuri juos įgalina aiškiai suprasti, ar jų galvojimas ir vykdymas sutampa su Jėzaus mokymu (ir jei taip, jie sutinka, o jei priešinga, jie atmeta).

Jėzus "žino tuos žmones" tuo būdu, kaip jis "žino savo avis", tai reiškia, kad jis žino, kurie priklauso jam, ir jis juos myli ypatinga meile. Jis duoda jiems ramybę ir džiaugsmą, kuriuos tik jis gali duoti ir niekas negali nuo jų to atimti.

Todėl tie žmonės "seka Jėzų, kaip avys seka jų ganytoją". Reikšmė yra ta, kad jie jo mokymą vykdo kaip labiausiai natūralų veiksmą; tada tas veiksmas jiems tampa antra prigimtimi ir net sunkiausias darbas jiems tampa lengvu.

"Manosios avys klauso mano balso; aš jas pažįstu, ir jos seka paskui mane".

Jėzus neturi sumanymo taikyti šiuos žodžius tik apribotam ir priviligijuotam skaičiui žmonių, bet kiekvienam asmeniui, kuris nori būti jo mokiniu.

Tai mums rodo, kad negalime būti patenkinti, pasilikdami bet kokioje krikščioniško gyvenimo būklėje. Mes esame pašaukti tikrai draugystei ir asmeniškam intymumui su Jėzumi, o tai yra vaisius jo malonės veikimo. Jėzus nori kad mūsų santykiai su juo augtų, niekada mus neatskirdami nuo jo, nesvarbu kas benutiktų. Jis nenori, kad mes būtumėme bailūs ir neryžtingi prieš perdėtas sistematiškai besikeičiančių teorijų įtakas ar akivaizdoje pagundų veikimo; bet veikiau jis nori, kas mes pasiliktumėm atsparūs ir tvirti, nes mes iš patyrimo žinome, jog Jėzus yra Tiesa, jis yra džiaugsmas, jis yra gyvenimas. Tada mes galėsime būti tikrais krikščionimis, liudydami jį pasauliui ir labiau būsime verti jo pasitikėjimo.

Bet kaip mes galime tai pasiekti? Ugdydami savyje atvirumą Jėzui, ką mes jau minėjome anksčiau, malda, studijavimu ir virš visko asmenišku įsipareigojimu gyventi pagal jo žodį, būdami susiderinę kiekvieną dieną, kiekvieną momentą su jo balsu, kuris niekada nesiliauja kalbėti mūsų širdžių gilumoje.

Neabejotina, Jėzaus balsas visuomet mums sako mylėti kiekvieną asmenį, kurį mes sutinkame ar su kuriuo bendraujame. Tai daryti mes ir norime visuomet stengtis.

■■■

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

NUOSTABUSIS GAILESTINGUMAS

Kostas Paulius

Tasai nuostabusis gailestingumas glūdi mūsų dangiškojo Tėvo begalinėje, neapsakomoje ir mums gerai nesuprantamoje meilėje. Ir kai toji meilė pasireiškė, mūsų galvojimui, samprotavimui bei filozofavimui pasidarė ne visai suprantama.

Juk Dievas davė mums laisvą valią, užtai ir galime apsispręsti vykdyti tik Jo valią, ar mūsų pačių. O vis dėlto Jis norėjo, kad Jo Mylimiausias Sūnus Jėzus, paklusdamas Jo valiai, sutiktų priimti žmogaus kūną iš mergelės Marijos, gyventi žemėje, kentėti ir mirti ant kryžiaus, kad tik mes būtumėm išganyti, ypač kad Jis pasigailėtų tokių, kurie, gavę iš Dievo laisvą valią, ją naudojo tik savo užgaidoms patenkinti, ir todėl eitų pražūties keliu, kol atsidurtų pragare visai amžinybei.

O Jėzus, paklusdamas savo dangiškojo Tėvo valiai, sutiko priimti žmogaus kūną ir gyventi žemėje kolei įvykdys tą nepaprastą savo Tėvo norą.

Užtai Jis, priėmęs žmogaus kūną iš mergelės Marijos, nuo pat gimimo, visą gyvenimą ligi mirties ant kryžiaus, jautė ir kentėjo visas žmogiškas baimes, rūpesčius, negales, ribotumus ir net nenorą visa tai priimti ir kentėti ligi kančios ant kryžiaus, kai prieš pat mirtį šaukė: "Mano Dievo, mano Dieve, kodėl mane apleidai?!" (Mt. 27,46). O po trumpos valandėlės Jis vėl šaukė: "Tuomet Jėzus, dar kartą sušukęs skardžiu balsu, atidavė dvasią" (Mt 27,50).

Tai buvo kulminacija Jo viso gyvenimo žemėje, visų kentėjimų, stokos, rūpesčių, nesėkmių, grasinimų, visokių pavojų ir net nusiminimo, kai prieš pirtį ant kryžiaus Alyvų kalne meldė:

"Tėve, jei nori, atimk šitą taurę nuo manęs, tačiau tebūna ne mano, bet tavo valia! Jam apsireiškė iš Dangaus angelas ir jį sustiprino. Mirtino sielvarto apimtas, jis dar karščiau meldėsi. Jo prakaitas pasidarė tarsi tiršto kraujo lašai, varvantys žemėn" (Lk 22,42-43). Tada ir prasidėjo toji Jo kančia, kai Jo mokinio Judo pabučiavimu buvo išduotas į priešų rankas.

Apaštalas Paulius savo laiške romiečiams sako: "Jei Dievas už mus, tai kas gi prieš mus?! Jeigu jis nepagailėjo nė savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus, kaipgi jis ir visko nedovanotų kartu su juo?" (Rom 8,31-32).

O sekdami tuo nuostabiu Dievo gailestingumu, mes irgi turime būti gailestingi visiems žmonėms, nė vieno neteisdami, ypač pasigailėdami nusidėjėlių ir be tikėjimo gyvenančių, kadangi tokie eina į amžinąją pražūtį. Kai tokiems negalime kaip nors pagelbėti, turime už juos nesiliaujančiai melstis ir aukotis, melsdami jiems Viešpaties pasigailėjimo.

Bet turime neužmiršti, kad ir mes patys esame reikalingi tokio Viešpaties gailestingumo, nes esame žmonės ir kiekvienas turime savas silpnybes, ydas ir apsileidimus, o kartais gal pavargę prarandame norą priešintis ir kovoti su kokiu nors blogiu, kuris kartais gal pasislėpęs mumyse tūno ir trukdo aukotis ir melstis už tuos, kurie klaidžioja ir nenori eiti tikru tikėjimo keliu į laimingąją amžinybę.

O kai pamatome, kad mums sunku ir neįstengiame įveikti savo mizerijos, tada turime

šauktis Marijos, angelų ir šventųjų pagalbos bei užtarimo, kad Viešpats ir mūsų pasigailėtų.

Mes turime labai stengtis ir rūpintis, kad tasai nuostabusis Dievo gailestingumas pasklistų pasaulyje, ypač tarp netikinčių ir nuodėmingai gyvenančių. Užtai pirmiausia mes savo gyvenimo pavyzdžiu turime liudyti, kad pasitikėdai tuo nepaprastu Dievo gailestingumu mes irgi įstengiame gyventi pagal tikėjimą, net ir labai sunkiomis ir skausmingomis valandomis, kada žiaurios aplinkybės ir situacijos mus labai vargina ir kankina ir kad tasai Viešpaties nuotabusis gailestingumas ir mums teikia drąsos, stiprybės ir pasiryžimo ištverti, nepaisant, kaip bebūtų sunku. O šie Jėzaus žodžiai apie gailestingumą mus kaip tik dar labiau skatina ištverti: "Aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos! Aš ir atėjau kviesti ne teisiųjų, net nusidėjėlių" (Mt 9,13).

Paklusnumas Jėzui mums labai svarbus. Jis tai pabrėžė Piloto teisiamas, kai jam atsakė: "Taip yra, kaip sakai: aš esu karalius. Aš tam esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą. Kas tik brangina tiesą, klauso mano balso" (Jn 18,37).

Kokia nepaprasta dangaus dovana mums, kai Viešpats duoda gilesnį supratimą, šviesą ir išmintį, kaip turime vykdyti tą nuostabųjį Jo gailestingumą, kurs glūdi Jo meilėje ir padeda mums visuomet pakelti įvairias sunkenybes, kentėjimus, blogų žmonių žiaurumus ir nesiliaujančiai melstis ir aukotis už visus klystančius, ypač kuriems reikia to nuostabaus Dievo gailestingumo labiausiai.

Loterijos organizatorė Albina Ramanauskienė kviečia laimėtoją ištraukti naują bilietą.

Z. Degučio nuotr.

Tad nepasiduokime visokiems silpnumams ir padėkime vieni kitiems, melsdamiesi ir dalindamiesi savo patyrimais, tuomi padrąsindami ištverti ir eiti tuo tikruoju ir saugiu nuoširdaus tikėjimo keliu į laimingąją amžinybę gyventi su Viešpačiu.

❑ Vilniuje, Didžiojoje gatvėje, šalia Jėzuitų Šv. Kazimiero bažnyčios glaudžiasi Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacijos namai. Kongregacija įsteigta kun. Pranciškaus Masilionio SJ. Pagrindiniai vienuolijos namai yra Kaune. Vilniaus namuose balandžio 30 d. vysk. Jonas Boruta SJ pašventino šių namų koplytėlės naują altorių. Koplyčia įrengta Amerikos lietuvių Broniaus ir Apolonijos Andrašiūnų lėšomis. Anksčiau A. ir Br. Andrašiūnai paaukojo didelę sumą pinigų Troškūnų bažnyčios stogui apdengti.

❑ Popiežiškosios socialinio bendravimo tarybos nariu pop. Jonas Paulius II penkerių metų kadencijai paskyrė Vilniaus arkiv. J. Bačkį, kuris 1998 m. kovo 16-20 Vatikane dalyvavo tos tarybos sesijoje ir skaitė pranešimą apie Kristaus skelbimą žiniasklaidos priemonėmis Lietuvoje.

Žydų šventės

Kun. K.J. Ambrasas SJ

Be šabo (šeštadienio), Velykų, žydai turėjo dar ir kitų švenčių. *Sekminės* (gr. *Pentecoste* - penkiasdešimtoji diena). Tatai antroji pagal savo reikšmę žydų šventė. Taip vadinamas laikas nuo praėjusių Velykų iki javapjūtės pabaigos, kai kunigas kartu su gyvulių aukomis atnašaudavo du naujojo derliaus duonos kepalus. Tuomet jau būdavo praėję penkiasdešimt dienų, arba septynios savaitės, nuo Velykų iki pjūties pradžios. Tai būdavo padėkos Dievui už žemės gėrybes ir džiaugsmo diena, kad sulaukė naujo derliaus. Šį šventė nebuvo nei viena iš linksmiausių, nei iš populiariausių, bet į ją nemaža žydų atvažiuodavo iš svetur ir iš toliau. Mat tuo metu būdavo patogus kelias vandeniu.

Katalikų šventė, skirta paminėti regimam Šv. Dvasios nužengimui ant apaštalų. Tuo pačiu – Bažnyčios steigimo pabaiga ir viešojo jos veikimo pradžia. Sekminės, po Kalėdų ir Velykų, – viena iš didžiausių Katalikų Bažnyčios švenčių, minima visą aštundienį.

Palapinių šventė (kitaip dar ji kartais pavadinama padangčių, tabernakulių) būdavo Tishri mėn. 15 d. tarp rugsėjo pabaigos ir spalio pradžios, kai jau būdavo visas derlius nuvalytas. Tatai buvo džiaugsmo ir padėkos Dievui už žemės gėrybes diena: "Nė vienas nepasirodys mano akivaizdoje tuščiomis rankomis. Švęsi Pjūties šventę, – ....pirmienų savo triūso ir lauko pasėlių. Švęsi Derliaus šventę metų pabaigoje, kai būsi surinkęs iš lauko savo triūso vaisius" (Iš 23, 15-16). Šventė, trukdavusi 8 dienas, primindavo senovėje hebrajų gyvenimą tyrų palapinėse ir kartu būdavo švenčiamos vynuogių ir kito derliaus suvalymo pabaigtuvės. Aikštėse, soduose, ant namų stogų ir balkonuose žmonės, iš žalių šakų pasistatydavę palapines, jose pagyvendavo. Per šventę būdavo laistomas vanduo (prisiminkime mūsų jaunimo paprotį laistytis vandeniu) ir meldžiama lietaus ateinantiems metams. Matyt, ne be reikalo Evangelijoje pagal Joną randame tokius žodžius: Paskutinę, iškilmingiausią šventės dieną Jėzus stovėjo ten ir šaukė: "Jei kas trokšta, teateina pas mane! Teatsigeria, kas mane tiki. Kaip Raštas sako, – iš jo vidaus plūs gyvojo vandens srovės" (Jn 7,37-38). Kristus čia primena, kaip Mozė stebuklingai ištrykšdino vandens iš uolos. Tas įvykis kaip tik minimas Palapinių šventės skaitymuose ir maldose, todėl ano meto klausytojams lengvai buvo galima suprasti tokią užuominą.

Be to, anuomet į šventyklą dešinėje rankoje būdavo nešamasi palmių, mirtų, gluosnių puokštės ar šakelės, o kairėje – kedro vaisių. Pirmąją šventės dieną šventykla būdavo išdabinta, o pirmaisiais septyniais rytmečiais kunigas pagal tam tikras apeigas šlakstydavo altorių iš Siloės šaltinio pasemtu vandeniu.

Pirmųjų vaisių šventė (vad. pirmienų) būdavo švenčiama paskutinę Neraugintos duonos iškilmių dieną. Tada Dievui būdavo paaukojamas pirmasis miežių pėdas: "VIEŠPATS kalbėjo Mozei, tardamas: "Kalbėk izraeliečiams ir sakyk jiems: 'Kai jūs ateisite į kraštą, kurį aš jums duodu, ir nuimsite jo derlių, atnešite jūsų pjūties pirmienų pėdą kunigui. Jis pakylės pėdą VIEŠPATIES akivaizdoje, kad būtumėte jam mieli... Iki tos dienos, kol jūs nebūsite atnešę savo Dievo atnašos, nevalgysite nei duonos, nei

pagruzdintų ar šviežių grūdų. Tai yra amžinas įstatas jūsų kartoms visose jūsų gyvenvietėse" (Kun 23, 9-14).

Permaldavimo diena (vad. *Jom Kipur*) – Tishri mėn. 10 – būdavo visiško poilsio, pasninko, apsivalymo ir atgailos diena: "VIEŠPATS kalbėjo Mozei, tardamas: "...šio mėnesio dešimtą dieną yra Permaldavimo diena. Ji bus jums šventa sueiga: marinsitės ir aukosite... Tą dieną nedirbsite jokio darbo, nes ji yra Permaldavimo diena... kas tos dienos metu nesimarintų, bus pašalintas iš savo tautos. O kas tos dienos metu dirbtų kokį darbą, aš ištrinsiu jį iš tautos tarpo" (Kun 23, 26-32). Izraelitai išpažindavo savo nuodėmes ir prašydavo Dievo atleidimo. Vyriausiasis kunigas, apsitaisęs baltu drabužiu, pirmiausia aukodavo už tautos kaltes. Tik šį vienintelį kartą per metus vyriausiasis žydų kunigas galėdavo įžengti į garbingiausią šventyklos šventų Švenčiausiąją vietą: "... į priekinę dalį visuomet eina kunigai atlikti apeigų, o į antrąją – tik kartą per metus vienas vyriausiasis kunigas, ir tai ne be kraujo, kurį atnašauja per metus už save ir už tautos nuodėmes" (Žyd 9, 6-7). Ten jis, pašlakstęs aukos kraują, paimdavo "atpirkimo ožį" ir išvarydavo jį į dykumą (plg. kaip mūsų tėvai su rykšte uždrožda vo per dugninę – varydavo lauk vaikams užsispyrimą!) – šitaip simboliškai išguidavo žmonių nuodėmes.

Pašventinimo, arba *šviesų šventė* (Encenie), Kislevo mėn. 25 (gruodžio pabaigoje) trukdavo aštundienį. Ji skirta Judo Makabiejaus prieš Kristų 164(5) m. šventyklos pašventinimo dieną. Kadangi anuomet šventykloje degė daugybė žibintų, o tai buvo ir tautos pasididžiavimas, iš čia kilo ir toks pavadinimas. Ši šventė minima Evangelijose: "Jeruzalėje buvo Šventyklos pašventinimo iškilmės. Buvo žiema" (Jn 10,22). Kadaise lietų metu švęsta šventė, dabar vadinama *Hanuka*, žydų neužmiršta ir šiais laikais.

Purimų dienos (akadiškas žodis pur-butų dienos) būdavo Adar mėn. (vasario-kovo 14-15 d.). Ši triukšminga džiaugsmo diena primindavo Esterą su pusbroliu Mordekajum Persijos karaliaus valdymo laikais, kai jiedu išgelbėjo žydų tautą nuo sunaikinimo. Mat karaliaus vyriausiasis pavaldinys Amanas metė burtus, kad galėtų sužinoti, kada reikės iššudyti žydų tautą. Tačiau karalienės Esteros ir jo pusbrolio Mordekajo gudrumas, pasninkas ir pamaldumas išgelbėjo žydų tautą nuo pražūties: "Taip buvo įvestos...šios Purimų dienos, kurias Mordekajis Žydas ir karalienė Estera buvo nustatę žydams, lygiai kaip jiedu anksčiau buvo įpareigoję save ir savo tautą pasninkui ir maldavimui" (Est 9,31).

Trimitų (arba vėliau pavadinta *Naujųjų metų*) šventė. Nors kiekvieno mėnesio pradžia ir visos žydų šventės būdavo skelbiamos trimitais, bet ypatingai pasižymėjo septintojo mėnesio pirmoji diena. Tądien trimitai, skelbdami poilsio ir apeigų šventę, itin balsiai skardendavo po miestus. Šitaip septintasis mėnesis, ypač po tremties, tapo reikšmingiausias: virto religine Naujųjų metų švente – *Roš Hašana*.

– Viešpatie, Visagalis Dieve! Leisk visiems kraštams, ypač lietuvių tautai iš naujo suprasti Tavo duotųjų ir Bažnyčios įvestųjų sekmadienio, Velykų, Kalėdų ir kitų religinių švenčių tikrąją prasmę, kad žmonija, kaip kadaise žydai, ištikimai saugoję Senojo Testamento autoriaus šventadienius, ir dabar, XX a. pabaigoje, iš naujo imtų uoliai švęsti šventas dienas, pasninkauti ir laikytis kitų Tavo įsakymų.

■■■

❑ Kauno mokyklų direktoriai kovo 18 d. Kunigų seminarijoje susitiko su arkiv. S. Tamkevičium ir vysk. R. Norvila. Pranešimą "Laisvė ir atsakomybė" skaitė dr. Arvydas Žygas. Arkiv. S. Tamkevičius kvietė pedagogus dažniau apsilankyti kurijoje ir pasidalinti mintimis.

JAUNIMAS

Kas padeda ir kas kliudo sugyventi su kitais

(Jaunimo grupėje premijuotas rašinys)

Aistė Adomavičiūtė

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Ne kiekvieną dieną mūsų santykiai su kitais būna puikūs. Dažniausiai dėl to apkaltiname visus aplink esančius, bet tik ne save. Užuot smerkę kitus, pasistenkime surasti savo klaidas. Konfucijus sakė: "Nesirūpink sniegu ant kaimyno stogo, kai tavo paties slenkstis dar nenuvalytas". Tą pačią tiesą, tik kitais žodžiais pasakytą, galime rasti ir Biblijoje.

Būdama maža, apie žmones nedaug temąstydavau. Tik vėliau supratau, kad ne tik aš, bet ir kiekvienas turi savo pasaulį. Supratau, kad kiti tuos pačius dalykus gali vertinti visai kitaip nei aš. Pamenu, kad tuomet išsigandau: "Tai kaipgi mums bendrauti?"

Pradėti reikėtų nuo savęs. Pastebėjau, kad kiti elgiasi su manimi taip, kaip aš su jais. Jei būnu irzli, priekabi, pikta, visi tai jaučia ir atsako tuo pačiu. Todėl, prieš ką nors darydama, turėčiau pagalvoti: "Ar tikrai norėčiau, kad kas nors su manimi taip pasielgtų?" Tai pats geriausias būdas nieko neįžeisti, nes nėra tokių žmonių, kurie sau nelinkėtų gero.

Gerai sutarti su kitais mums kliudo mūsų ydos, ypač išdidumas, pavydas. Pavydą, slypintį viduje, reikia atpažinti. Niekada nesupratau, kodėl jis atsiranda. Pavydas negimsta kartu su mumis. Pavydėti mes išmokstame. Tačiau reikia išmokti su juo kovoti. Kovoti reikia ir su savo perdėtu išdidumu, puikybe.

Bendraudami su kitais žmonėmis, turime galvoti ne apie tai, ko norime mes, bet apie tai, ko nori kiti. Jei visi rūpintųsi tik savimi, greitai pradėtume nebesutarti. Kai šeriu savo šuniuką, duodu jam maistą, kurį jis mėgsta, o ne tą, kurį aš mėgstu. Taip pat turėtume elgtis ir su visais žmonėmis.

Žmonės, kuriuos nuolat sutinkame, yra labai įvairūs. Su jais įvairiai ir sutariame. Ne visada tas bendravimas yra malonus ir naudingas. Reikia suprasti, kad kiekvienas žmogus yra kažkuo pranašesnis už kitus. Turėtume mokytis jo gerųjų savybių.

Nuoširdus pagyrimas ir šilta šypsena nuostabiai pakelia nuotaiką. O jei kitas džiaugiasi, tai ir tau būna gera. Tačiau meilikauti nereikia, mes meilikaudami tampame nenuoširdūs. Biblija sako: "Mylėk savo artimą kaip pats save". Artimas turi būti kiekvienas žmogus, gyvenantis žemėje. Bet ne visus mylime ir mėgstame. Kai kuriuos vadiname savo priešais. M. Larnis rašė, kad "reikia mylėti ir priešus, nes jie parodo tavo silpnybes sąžiningiau ir tiksliau negu draugai". Tai ne pagrindinė priežastis, dėl to turiu juos mylėti. Žinau, kad priešus mylėti yra labai sunku, todėl geriau jų visai neturėti.

Priešais tampama lengvai, o susitaikyti būna sunku. Niekada nepulkime įrodinėti kito klaidų, bet pirmiau pripažinkime savąsias. Įsakinėjimas taip pat priešiškai nuteikia. Be to, visuomet mokėkime atleisti.

Nesunku suprasti, kad mylėdami visus, gerai sutarsime. Tačiau, stengdamiesi dėl kitų, netapkime jų šešėliu. "Tu turi teisę būti pačiu savimi, savo tikruoju aš, čia ir dabar, ir niekas tau negali sukliudyti", – rašė R. Bachas. Galima tik pridurti Gėtės žodžius: "Kai neturime savęs, tada mums visko trūksta".

❑ Kun. Albertas J. Contons (Kontautas), Šv. Petro lietuvių parapijos South Boston, MA, klebonas ir ilgametis Kunigų Vienybės pirmininkas, gegužės 3 d. minėjo 50 m. kunigystės sukaktį. 1992, 1993 ir 1996 m. su maldininkų grupėmis jis yra lankęsis Lietuvoje. Sukakties proga jis pakeltas prelatu.

ŠEIMA

Santuoka ir šeima

Rita Maleiškienė

Sutuoktinių meilė

Meilė yra savęs atidavimas ir kito asmens pasiėmimas, lydimas begalinės pagarbos ir dėkingumo už atiduotą gyvenimą. Tai sielos, proto, širdies ir kūno vienybė. Harmoninga vienybė. Meilė nėra dvigubas egoizmas ir ne savęs ieškojimas per kitą žmogų, o džiaugsmingas aukojimasis gyvenimo vardan.

Eros ir agapė

Krikščioniškos santuokos ir šeimos samprata remiasi Tvėrėjo duota prigimties tvarka. Dievas, iš meilės pašaukęs žmongų į gyvenimą, pašaukė jį ir meilei. Žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą (Pr. 1,27), kuris yra pati Meilė (1 Jn 4, 7-8). Tad meilė yra pagrindinis ir natūraliausias žmogaus pašaukimas. Meilė ima į save žmogaus kūną, o kūnas turi dalį ir dvasinėje meilėje. Todėl seksualumas, kuriame vyras ir moteris kaip sutuoktiniai teikia save vienas kitam, nėra vien biologinis aktas, bet žmogaus asmens gelmių veiksmas. Meilė tarp vyro ir moters priklauso nuo žmogaus panašumo į Dievą; ji yra atspindys Dievo meilės kiekvienam žmogui. Todėl ir žmogaus skeksualumui galioja Šv. Rašto žodžiai: "Tai buvo labai gera" (Pr 1,31). Dauguma žmonių šią didžiąją paslaptį ypač giliai išgyvena santuokinėje meilėje, čia atrasdami laimę ir džiaugsmą. Tačiau tiktai ta meilė, kuri gerbia vertybes, yra santuoką kurianti jėga. Ji yra dviguba: eros ir agapė.

Eros – geidžianti meilė, kilnia prasme. Mylimo asmens geidžiama, nes jame ieškome pasipildymo, savo asmenybės praturtinimo, laimės, pilnatvės Bet vien eros nepakaks, kad žmogus galėtų per ilgą laiką pakelti santuokos naštą. Eros turi būti pratęsta tąja meile, kurią Paulius vadina agape. Tai "kantri", "maloninga", "nepavydi" meilė, kuri "nesididžiuoja ir neišpuiksta" (1 Kor 13, 4-8). Yra nemaža santuokų, kuriose eros ir agapė yra neatskiriamai susijusios nuo pat pradžios. Tačiau daugumoje santuokų agapė atsiranda, auga ir bręsta pamažu. Ji turi augti ir subręsti, nes be jos santuoka negali išsilaikyti.

Savo naudos neieškančioje meilėje, kuri "jungia žmogiškas ir dieviškas vertybes" ir kuri "veda sutuoktinius į laisvą ir abipusį dovanojimą vienas kitam" (Gaudium et spes, 49) žmogus garantuoja pats savimi. Agapė siekia ne savo "Aš" iškelti, bet kito "Tu". Ji trokšta ne save padaryti laimingu, bet kitam atnešti laimę. Agapė ima kitą tokį, koks jis yra su jo ribomis ir silpnybėmis. Ji yra pasirengusi "nešioti vienas kito naštas" (Gal 6,2) ir drauge tapti "Dievo sekėjais ir Jo mylimais vaikais" (Ef 5,1). Mylėdamas savo naudos nesiekiančia meile, žmogus žino, kad nuo to akimirksnio visas jo gyvenimas priklauso kitam.

"Viešpats teikėsi šią žmogiškąją meilę skaidrinti, tobulinti ir kelti ypatinga savo malonės bei dieviškos savo meilės dovana. Tokia meilė, suliejanti kartu žmogišką ir dievišką elementą, veda vyrą ir žmoną į laisvą savęs dovanojimą vienas antram, pareiškiamą giliu vidiniu prisirišimu ir išorės veiksmais. Ji pripildo visą vedusiųjų gyvenimą; būdama dosni ir veikli, ji vis tobulėja ir didėja. Tad ji viršija ir erotinį potraukį, kuris savanaudiškai tenkinamas, greitai ir skurdžiai išblunka.

Ši meilė ypatingu būdu pareiškiama ir tobulinama vedybiniu aktu. Todėl veiksmai, kuriais vedusiųjų pora intymiai ir tauriai susijungia, yra garbingi ir vertingi (Gaudium et spes, 49).

Ištikimybė

Sutuoktinių meilei esminga yra jos nesuardoma ištikimybė – tai svarbiausia sąlyga, kad abi pusės, vyras ir žmona, gerai sugyventų. Santuokos sakramento priesaika abu susituokiantieji iškilmingai prižada būti ištikimais. Ištikimybė santuokoje laiduoja vienybę, meilę, sutarimą ir taiką šeimos gyvenime.

Kristus savo dievišku autoritetu griežtai pasmerkė santuokos ištikimybės pažeidėjus. Šv. Mato evangelijoje skaitome: "Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: Nesvetimauk. O aš jums sakau: kiekvienas, kuris geidulingai žvelgia į moterį, jau svetimauja savo širdimi" (My 5, 27-28). Šiais žodžiais Kristus pasmerkė ne tik santuokos ištikimybės pažeidėjus, bet užkirto ir visiems pažeidimams kelią – geismą.

Kristus santuokos ištikimybėje uždėjo ne pančius, taip darė nevaržydamas žmogaus laisvės, bet iš meilės žmogui, iš meilės šeimai ir iš meilės vaikams. Be ištikimybės šeimoje negali būti tikros meilės, sugyvenimo ir gero vaikų auklėjimo. "Tikra vedybinė meilė bus aukščiau vertinama ir sudarys apie save sveiką nuomonę žmonėse, jei krikščioniškosios poros pasižymės ištikimybe, sugyvenimo darna (Gaudium et spes, 49).

Užanspauduota vieno antram duotu pažadu, o svarbiausia, patvirtinta Kristaus sakramentu, ta meilė pasilieka nesuardomai ištikima fiziškai ir dvasiškai, pasisekimuose ir nepasisekimuose, ir niekuomet nesileidžia į svetimavimą arba skyrybas.

Santuokos paskirtis ir tikslai

"Santuoka ir santuokinė meilė iš esmės skirtos vaikų gimdymui ir auklėjimui" (Gaudium et spes, 50), o taip pat santuoka, kaip institucija, iš prigimties turi ir kitą tikslą – ji turi būti gyvenimo ir meilės bendruomenė tarp vyro ir moters. Apie tai ir bus toliau kalbama.

Gyvybės perdavimo pareiga

Kaip Jėzaus Kristaus sužadėtinė, Bažnyčia savo Viešpačiui nuolatos duoda naujus Dievo vaikus per Krikšto sakramentą, taip ir santuoką lydi vaisingumo palaiminimas, kurį Dievas jai yra suteikęs. Santuokos prigimčiai priklauso vaisingumas. Sutuoktinė meilė nori ir turi būti vaisinga. Kūdikis, kaip bendros meilės vaisius, nėra kažkas išorinio ar atsitiktinio abipusei sutuoktinių meilei, tai veikiau jos įkūnijimas ir išsipildymas. Ši tarnystė gyvenimui – gyvybei yra paties Dievo kūrimu pavesta sutuoktiniams. Ji net įrašyta: Dievas palaimino juos sakydamas: "Būkite vaisingi ir dauginkitės" (Pr 1,28). Vaisingumu sutuoktiniai įsijungia į kuriančią Dievo meilę, jie yra tarsi mylinčio Dievo Kūrėjo bendradarbiai ir jo meilės teikėjai. Pavartę Šv. Raštą, mes rasime jame daug puslapių,kur didžiuojamasi gausia šeima, kur kūdikis laikomas Dievo dovana, kuria Dievas apdovanoja savo mylimuosius.

Tėvų teisė ir pareiga auklėti

Sutuoktinės meilės vaisingumas neapsiriboja vien tik gimdymu; jis toliau, plačiau ir turtingiau skleidžia dorinio, dvasinio ir antgamtinio gyvenimo vaisius, kuriuos tėvai perduoda savo vaikams. Savo vaikus tėvai privalo auginti ir auklėti, – paruošti juos atlikti jiems skirtus uždavinius žemėje. Auklėti – reiškia vaikišką silpnumą ir nežinojimą paversti žinojimu ir veiklumu. Auklėti, reiškia sukurti jame kaskart pilnesnio gyvenimo židinį, auginti jį vis doresniu ir kilnesniu žmogumi. Svarbu rūpintis jo proto lavinimu, nepamirštant dorinių vertybių.

Popiežius Pijus XI enciklikoje "Casti Connubii", kalbėdamas šiuo klausimu, pabrėžia, kad "vaiko gerovė tikrai nesibaigia su pagimdymu: turi prisidėti normalus vaiko auklėjimas. Išmintingiausias Dievas tikrai būtų per mažai pasirūpinęs pagimdytų vaikų ir žmonių giminės likimu, jei tie, kurie gavo iš jo galią ir teisę gimdyti, nebūtų taip pat gavę auklėjimo teisės ir pareigos. Iš tikrųjų niekas negali nepripažinti, kad vaikas negali savimi pasirūpinti: ilgus metus jis bus reikalingas pagalbos, išsilavinimo, auklėjimo".

Vedusieji atsakingi už žmogų. Tai priminė ir II Vatikano Susirinkimas: "Kadangi tėvai yra davę savo vaikams gyvybę, vadinasi, vaikų auklėjimas – didžiausioji tėvų pareiga. Tėvai pripažįstami pirmaisiais ir svarbiausiais vaikų auklėtojais. Ši tėvų auklėjimo pareiga yra tokia svarbi, kad jos trūkumo beveik neįmanoma užpildyti. Tėvai privalo savo šeimoje sukurti atmosferą, persmelktą Dievo ir artimo meilės, skatinančios visapusišką asmeninį ir socialinį vaikų auklėjimą. Todėl šeima yra pirmoji visuomeninių dorybių, kurios būtinos kiekvienai visuomenei, mokykla".

"Ir jūs, tėvai, ...auklėkite juos (vaikus)

drausme ir Viešpaties įspėjimu" (Ef 6,4) – rašo šv. Paulius. Kad gerai išauklėtum vaiko sąžinę, reikia mylėti Dievą ir tobulumą daugiau negu save; tėvai, vadovaudami vaikams, yra tik Dievo autoriteto atstovai, pašaukti tobulinti vaiką. Ši pareiga reikalauja daug pastangų: susivaldymo, gilaus teisingumo, geros valios, nuolatinio gerumo, gailestingumo. Svarbu nuolatos vadovautis vaiko auklėjime paskatinimais, patarimais, bet ne jėga.

Norint būti autoritetu savo vaikams, tėvams būtina gyventi santaikoje ir ramybėje. Bet, deja, dažnai pasitaiko, kad tėvai myli savo vaikus tik tiek, kiek šie tenkina tėvų jausmus ir išdidumą, pamiršdami, kad vaikas nėra duotas jų malonumui, bet jų pašaukimo įvykdymui (R. Grucė).

Tėvų pareiga padėti vaikams surasti ir įvykdyti savo pašaukimą, pažadinti sąžinę dėl jų gyvenimo uždavinio ir jėgų panaudojimo ateityje. Tėvai padarytų didelį nusikaltimą prieš vaiką ir Dievą, jeigu norėtų, auklėdami vaikus, tenkinti savo skonį ir asmeninius norus arba savo tuštumą.

Gera šeimyninė nuotaika yra taip pat būtina sąlyga vaikų auklėjimui, nes niekas taip nesipriešina geram auklėjimui, kaip nepastovi nuotaika ir įvairus nepasitenkinimas. Kai Kristus siuntė savo mokinius skelbti "Gerąją Naujieną" – Evangeliją, jis liepė: "Įeidami į namus, pasveikinkite juos. Ir jeigu namai bus verti, teateina po jų stogu jūsų ramybė" (Mt 10,12-13). Šie žodžiai paaiškina mums geros šeimyninės nuotaikos esmę. Gera nuotaika skleidžia taiką ir ramybę ir ją išlaiko. Ji padeda išvengti nesutarimų, paskatina susitaikymui, sukelia norą dirbti, padeda pakelti gyvenimo negandas.

Vaikas, lyg trapus augalas, kuriam reikia saulės šviesos, džiaugsmo ir ramybės normaliam augimui teisume ir gėryje. Jeigu vaikas auga tarp nervingų globėjų, nuolat prarandančių pusiausvyrą, ir jei nuolat patenka į blogos nuotaikos sūkurį, jis užsisklendžia savyje, išmoksta meluoti, kad išvengtų bausmių, netenka dorinės drąsos ir geros valios. Priešingai, gera nuotaika ir visiška charakterio pusiausvyra, savaime verčia paklusti jam duodamiems patarimams ir įsakymams, leidžia jo sielai vystytis, visiškai pasitikėti ir remtis savo tėvais, ugdant valią ir dorą.

Kad sutuoktiniai išlaikytų gerą nuotaiką, reikia daugiau mąstyti apie kitus, negu apie save. Pasiaukojimas turi prasidėti nuo vedybų dienos ir apimti visas gyvenimo sritis. Gera nuotaika vienodai privaloma tėvams ir vaikams. Jau nuo vaikystės reikia mokyti vaikus palenkti savo norus šeimos gerovei ir nepataikauti vaikų užgaidoms. Įpratintas susivaldyti, vaikas moka valdyti savo nuotaikas. Taip pat nereikia reikalauti per mažai, nes tai ugdytų savimeilę. Taip pat tėvai privalo drąsiai ir pasitikėdami ugdyti svarbiausias žmogaus gyvenimo vertybes. Vaikai turi augti deramai laisvi nuo prisirišimo prie materialinių gėrybių, jų gyvenimo stilius turi būti paprastas ir griežtas, lydimas tvirto įsitikinimo, kad "žmogus daugiau vertas dėl to, kas jis yra, negu dėl to, ką jis turi" (Gaudium et spes, 35).

Vaiko auklėjimas trunka nuo jo gimimo iki subrendimo, nes yra griežtai uždrausta palikti pradėtą darbą nebaigtą.

Reikėtų pabrėžti, kad vaikų auklėjimas tiesiogiai priklauso tėvams. Aišku, tai nereiškia, kad visada ir visur reikia apsieiti be svetimųjų pagalbos; svetimų pagalbos reikalauja ir vaiko lavinimas, mokymas. Tačiau visada tėvai yra atsakingi už vaiką ir privalo žiūrėti į visus mokytojus ir auklėtojus, kaip į savo pagalbininkus, ir turi aktyviai ir nuoširdžiai bendradarbiauti su jais. Taigi "šeima yra pirmoji, bet ne vienintelė auklėjimo bendruomenė: juk žmogui, kaip piliečiui, kaip bendrijos ir Bažnyčios nariui, reikalinga platesnė ir labiau apibrėžta veikla, kuri yra įvairių bendrų auklėjimo veiksnių vaisius. Visi šie veiksmai yra būtini, net ir tada, jei kiekvienas gali ir privalo veikti, kiek leidžia jo kompetencija, ir įnešti jam būdingą indėlį (Gravissimum educationis, 11).

❑ Lietuvos prez. Valdas Adamkus gegužės 18 d., pirmadienį, lankėsi Vatikane ir sveikino pop. Joną Paulių II 78-ojo gimtadienio proga. Susitikimas įvyko popiežiaus bibliotekoje, kur Šv. Tėvas paprastai priima aukštus svečius. Žinodamas, kad popiežius kitąmet lankysis Lenkijoje, prez. V. Adamkus labai prašė ta proga nors trumpam užsukti į Aušros Vartus Vilniuje.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

Linksnių vartojimo klaidos

Vardininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti (vietoj dalies kilmininko) su veiksmažodžiais: *būti, pasitaikyti, rastis, atsirasti, įvykti, pasiekti, daugėti, mažėti, kilti* ir pn. Pvz.: *Žmogaus gyvenime būna potvyniai ir atoslūgai* (= *potvynių ir atoslūgių*). *Gal jūsų šeimoje būna kokios problemos* (= *kokių sunkumų*). *Mūsų laikais tokios nelaimės* (= *tokių nelaimių*) *pasitaiko vis dažniau. Nuo šviežių braškių kartais atsiranda odos išbėrimai* (= *išbėrimų*). *Spėjama, kad nuo trankios muzikos įvyksta pokyčiai* (= *pokyčių*) *smegenyse. Esant tokiam nepastoviam orui, padaugėjo įvairios epidemijos* (= *įvairių epidemijų*). *Pasitarime iškilo nauji klausimai* (= *naujų klausimų*).

Vardininkas nevartotinas kreipiniui reikšti: *Pranešėjas* (= *Pranešėjau*), *jums liko dešimt minučių*. Priedėliu einančio daiktavardžio *ponas* vardininkas - ne klaida: *Ponas pirmininke* arba *Pone pirmininke*.

Geriau vartoti ne vardininką, bet kilmininką įvairiems pavadinimams reikšti, pvz.: *Sporto klubas* "Žalgiris" (= *"Žalgirio" sporto klubas*). *Žurnalas* "Laiškai lietuviams" (= *"Laiškų lietuviams" žurnalas*).

Galima vartoti vardininką arba galininką laiko tarpui arba kartojimuisi reikšti: *Ketvirti metai* (*Ketvirtus metus*) *jis čia gyvena. Jis pradėjo mane lankyti kas vakaras* (*kas vakarą*).

Galima vartoti vardininką arba galininką ir beasmeniniuose sakiniuose bendraties veiksmo objektui reikšti: *Pienas* (*Pieną*) gerti sveika. *Būtų geriau viskas* (*viską*) *pamiršti. Reikia darbas* (*darbą*) *dirbti.*

Kilmininkas nevartotinas: 1. veiksmo objektui reikšti: *prieiti ko* (= *prieiti ką, prie ko*). Pvz.: *Priėjome išvados* (= *išvadą, prie išvados*). *Priėjo bendros nuomonės* (= *bendrą nuomonę, prie bendros nuomonės*); *siekti ko* (= *siekti ką*): *Žuvies svoris siekė kilogramo* (= *kilogramą*). *Jo ūgis siekia dviejų metrų* (= du metrus).

2. skaitvardžių kilmininkas lyginamajai kiekybei reikšti su aukštesniojo laipsnio prieveiksmiais *daugiau, mažiau*, pvz.: *Čia telpa daugiau šimto* (= *daugiau kaip šimtas, daugiau negu šimtas, daugiau nei šimtas, per šimtą, šimtas su viršum*) *žmonių. Parašyk ne mažiau penkių puslapių* (= *ne mažiau kaip penkis, ne mažiau negu penkis puslapius*).

3. su galininkiniais veiksmažodžiais, kai kalbama apie abstrakčius daiktavardžius, turinčius pažyminių: *Jo paskaita sukėlė didelio susidomėjimo* (= *didelį susidomėjimą*). *Maistas daro didelės įtakos* (= *didelę įtaką*) *žmogaus sveikatai. Jo elgesys visiems padarė gero įspūdžio* (= *gerą įspūdį*). *Reiškiu nuoširdžios užuojautos* (= *nuoširdžią užuojautą*).

Kai kalbama apie visumą, iš kurios kas nors išskiriama, galima vartoti arba kilmininką, arba prielinksnį *iš* su kilmininku: *Tai yra vienas geriausių* (*vienas iš geriausių*) *šio autoriaus veikalų. Tai yra vienas pavyzdingiausių* (*vienas iš pavyzdingiausių*) *mokinių.*

4. kai kalbama apie asmenį, kuriam kas nors ar atsitinka: *Mašina nupjovė jo* (= *jam*) *pirštą. Paspausk jo* (= *jam*) *ranką. Motina paglostė vaiko* (= *vaikui*) *galvą, kad neverktų.*

5. mėnesio dienai žymėti: *Šiandien yra penkto liepos* (= *liepos penkta, penktoji*). *Kelinto* (= *Kelinta*) *šiandien? Šiandien yra dvidešimt penkto* (= *dvidešimt penkta*).

Naudininkas nevartotinas:

1. su veiksmažodžiais *atitikti, būti panašiam, pasitikėti, piktintis* (*pareikšti pasipiktinimą*), *prisitaikyti, tikėti*. Pvz.: *Nuorašas atitinka originalui* (= *originalą*). *Vaikas yra panašus savo tėvui* (= *į savo tėvą*). *Daugelis pareiškė pasipiktinimą jo elgesiui*

(= *elgesiu*). *Reikia prisitaikyti pasikeitusioms gyvenimo sąlygoms* (= *prie pasikeitusių gyvenimo sąlygų*). *Tikėk man* (= *manimi*), *kad iš tikrųjų taip buvo.*

2. po slinkties veiksmažodžių tikslui reikšti: *Tuoj važiuosime atostogoms* (= *atostogų, atostogauti*). *Šeimininkė visus kvietė pietums* (= *pietų, pietauti*). *Jau visi renkasi posėdžiui* (= *posėdžio, į posėdį, posėdžiauti*). *Jis ten nuvyko praktikos įsigijimui* (= *įsigyti praktikos*). *Prezidentas atvyko oficialiam vizitui* (= *oficialaus vizito, su oficialiu vizitu*).

3. su neigiama bendratimi: *Išėjusiems negrįžti* (= *Išėjusieji negrįš*). *Jam bausmės neišvengti* (= *Jis bausmės neišvengs*). *Vaikui tokio darbo neįveikti* (= *Vaikas tokio darbo neįveiks*).

4. ten, kur užtenka bendraties, nevartotinas veiksmažodinio daiktavardžio tikslo naudininkas: *Namas yra visai netinkamas gyvenimui* (= *gyventi*). *Priimami taisymui* (= *taisyti*) *visokių rūšių laikrodžiai. Duok vandens nusiprausimui* (= *nusiprausti*).

5. naudininkas su bendratimi nevartotinas tikslui reikšti su abstrakčiais, priemonės nereiškiančiais žodžiais (po kurių negalima įterpti "skirtas", "tinkamas", "kuris galėtų"): *Jis neturėjo leidimo šautuvui laikyti* (= *laikyti šautuvo*). *Davė įsakymą tiltui statyti* (= *tiltą statyti*). *Jau vykdo nutarimą miškui kirsti* (= *mišką kirsti*).

Šiuose sakiniuose po žodžio "leidimo" negalima įterpti *skirto, tinkamo, kuris galėtų*; po žodžių "įsakymą" ir "nutarimą" negalima įterpti *skirtą, tinkamą, kuris galėtų*.

Naudininkas nelabai tinka nusakyti ir tam tikram pradžios, dabarties, pabaigos momentui: *Programos pradžiai* (= *Pradėdami programą*), *duosime klasikinės muzikos. Šiam momentui* (= *Dabar, šiuo metu*) *pateiksime įvairių žinių ir pranešimų. Pabaigai* (= *Baigdami*) *pranešime ateinančios dienos programą.*

VALERIJA VILČINSKIENĖ

VIZIJA

Aukštai, toli tavęs ieškojau, –
Šviesiausia vizija buvai.
Skaičiau – kitiems nuplovei kojas,
Juos meilės žodžiais gaivinai.

Aukštai, toli tavęs ieškojau, –
O tu many juk gyvenai.
Ir kaip lig šiolei nežinojau,–
Neskyrė erdvės mūs, kalnai.

Auštai, toli tavęs ieškojau, –
Tu atvedei keliu į širdį
Žaliu lauku vynuogienojų
Pavargusį, ištroškusį pagirdyt.

O kur nueičiau be tavęs?
Kur rasčiau mintį, žodį, duoną?
Audrų ir polaidžių upes,
Gyvenimą, tik meilei duotą?

Ir ko ieškočiau be tavęs –
Pradžių Pradžios? Prasmių Prasmės?
O darbus kam, mintis pašvęst
Be tavo meilės didelės?

Tik tavo Valioje prasmė ateina,
Kada maldoj suklumpame maži.
Gyvenimą, mirties savosios kaina,
Kaip dovaną vaikams neši.

MŪS LAIŠKAI

Mūs laiškai svetimi,
Jų pavargusios mintys, nejaukios.
Abejot buvimu jų imi,
O nelaukiamus laikas išbraukia...

Jų apsunkus našta. Jų vardai netikri,
Žodžių balsas jausmuos neužaugo.
Juos rašysism, skaitysim svojonėj, minty.
Atminimai tikėjimą saugos.

■■■■■■■■■■■

TĖVYNĖJE

Paruošė Marija A. Jurkutė

LIETUVYBĖS TVIRTOVEI ATMINTI IR MOKSLUI

Išspausdinta antroji serijos "Lietuvių tarmių tekstai" dalis Vilniaus miesto senųjų gyventojų šnekta (Vilnius, 1997, Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 56 psl.) Tekstus išleido Lietuvių kalbos draugija, lėšas ir visokeriopą paramą suteikė Vilniaus miesto savivaldybė. Serijos atsakomasis redaktorius Vytautas Vitkauskas, leidinį parengė Elena Grinaveckienė ir Vytautas Vitkauskas.

Knygos tekstai parodo XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje Vilniuje gimusių, gyvenusių, daugiausia Vytauto Didžiojo gimnazijoje, tikroje lietuvybės tvirtovėje, besimokiusių žmonių kalbą, bei yra pirmasis kalbinės medžiagos šaltinis, atskleidžiantis visą Vilniaus bendrinės lietuvių kalbos struktūrą, tartį, fonetiką, gramatiką, leksiką, frazeologiją.

Vertingų duomenų apie kultūrinį Vilniaus gyvenimą 1916-1995, personalijas ras kiekvienas istorijai neabejingas Amžinosios sostinės narys. Visi tekstų pateikėjai yra senieji Vilniaus lietuviai, gyvenę (gyvenę) Vilniuje ar jo apylinkėse. Dauguma jų atsikėlė "į dar visai lietuvišką (išretinta cituojant) Vilnių iš lenkų okupuoto Vilniaus krašto ar iš Baltarusijos per Pirmąjį pasaulinį karą ar tuoj po jo", – rašo įvado parengėjai. ("Lietuvos aidas" Nr. 117)

ŠAUNIAUSIA PASAULIO MOČIUTĖ

Pasaulio rajono kultūros namų darbuotojai sugalvojo naują tradiciją – šauniausios rajono močiutės rinkimus.

Iš pradžių šauniausių močiučių atrankiniai konkursai vyko seniūnijose, į rajono močiutės rinkimus atvažiavo 9 antrankinių konkursų nugalėtojos. Pirmoji užduotis buvo žinoma iš anksto: močiutės turėjo prisistatyti kuo originaliau, parodyti gausiai susirinkusiems žiūrovams neeilinius savo sugebėjimus. Senolės vaišino pasvaliečius kaimiškomis dešromis ir sūriais, įvairiausiais saldumynais, rodė gražiausius savo audimo raštus ir rankdarbių margumynus, dainavo senovines dainas, porino poringes. Vėliau jos atliko įvairias užduotis: margino margučius, vijo siūlus į kamuolį, minė mįsles, pokštavo. Joms gelbėjo numylėtiniai anūkai ir anūkėlės.

Pasaulio krašto šauniausia močiute vertinimo komisija pripažino žilagalvę iš senojo Kriklinių bažnytkaimio Feliciją Adomonienę. Ji gražiausiai dainavo, mikliausiai vijo siūlus, smagiai pokštavo ir atrodė iš visų elegantiškiausia, nors jau aštuntą dešimtį įveikusi. Skambant Stasio Povilaičio dainai "Senelė", Felicija Adomonienė buvo apjuosta tautine juosta ir pasodinta į garbingą nugalėtojos kėslą. Be prizų neliko nė viena šios gražios šventės dalyvė. ("Lietuvos aidas" Nr. 82)

KETVERTUKO MAMAI NEREIKĖS RŪPINTIS... SAUSKELNĖMIS

Po beveik trijų dešimtmečių pertraukos ketvertuką Lietuvai padovanojusi Valerija Latukienė gali būti rami – jai nereikės skalbti vystyklų ar rūpintis sauskelnėmis mažiesiems Dianai, Dominykai, Laurynui ir Mindaugui. Kompanija "Procter & Gamble" nuoširdžiai pasveikino Valeriją Latukienę ir įsipareigojo dvejus metus nemokamai aprūpinti jos mažylius sauskelnėmis "Pampers" bei servetėlėmis kūdikio odai valyti "Papers Baby Wipes". ("Kauno diena" Nr. 104)

VILNIAUS ROTUŠĘ PAPUOŠ BOKŠTAS

Iki 2000 metų bus pastatytas Vilniaus Rotušės bokštas. Bokštas bus pastatytas pagal originalų architekto Lauryno Stuokos-Gucevičiaus projektą.

Šiemet Vilniaus savivaldybė planuoja sutvarkyti Katedros aikštę, iš Gedimino prospekto iškelti troleibusų linijas, įdiegti naują šiukšlių išvežimo kovininėmis sistemą, pastatyti 10 lauko kavinių.

Vilniaus senamiesčiui tvarkyti šiais metais yra skirta 22 mln. litų iš biudžeto ir 76 mln. litų privačių lėšų. ("Lietuvos aidas" Nr. 82)

PIETŲ AFRIKOS ŽYDAS SAVO ŠALYJE KURIA LIETUVOS ŽYDŲ MUZIEJŲ

Vienas turtingiausių Pietų Afrikos žmonių, įtakingas pasaulio žydų veikėjas Mendelis Kaplanas savo užmiesčio sodyboje kuria Lietuvos žydų-litvakų buities muziejų. Be kita ko, jis iš Lietuvos ketina atsigabenti būdingą Lietuvos miestelio žydų gyvenamąjį namą. Tai BNS korespondentui sakė M. Kaplano brolis Robertas, kartu su kitais Pietų Afrikos žydų delegacijos nariais lankęsis Lietuvoje ir ieškojęs savo giminės ištakų. Kaplanų protėviai iškeliavo iš Rietavo miestelio daugiau kaip prieš šimtą metų.

Pietų Afrikoje gyvena apie 100 tūkst. žydų, ir 80 proc. jų save kildina iš Lietuvos. Grupė Pietų Afrikos žydų aplankė Žydų valstybinį muziejų, susipažino su Vilniaus senamiesčiu, pagerbė holokausto aukas Paneriuose ir Kauno IX forte, aplankė miestus ir miestelius, kuriuose dar carui valdant paliko protėviai. ("XXI amžius" Nr. 35)

VILNIUJE VEIKĖ MODERNIŲJŲ PASAULIO BIBLIOTEKŲ PARODA

Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje veikė paroda "Naujosios Aleksandrijos". Parodos stenduose bei maketuose buvo pristatyta dvidešimt seniausių ir moderniausių Paryžiaus, Dakaro, Alžyro, Talino ir kitų miestų bibliotekų.

Parodą "Naujosios Aleksandrijos", kurią suruošė Nacionalinė Prancūzijos biblioteka, į Lietuvą atvežė Prancūzijos ambasada ir Prancūžų kultūros centras Vilniuje. ("XXI amžius" Nr. 31)

ŽIUPSNELIS STATISTIKOS APIE KAUNIEČIUS IR JŲ ŠEIMAS

Per keturis šių metų mėnesius mieste gimė 1450 vaikų, iš jų – 11 dvynukų porų. Padaugėjo vienišų motinų (138), o 151 tėvas pripažino tėvystę,

Penkiolikoje šeimų gimė ketvirtas vaikas, aštuoniose – penktas, dviejose – šeštas, dviejose – septintas. Pirmą vaikelį pagimdė 40 metų perkopusi moteris. Beje, gimimų, palyginus su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, sumažėjo. Sumažėjo ir mirčių – mirė 1518 kauniečių, ištuokų – išsiskyrė 502 poros. Trumpiausiai trukusi ištuoka – 3 dienos. Tiek laiko pakako, kad išsiskyrusieji suprastų padarę klaidą. Ir vėl buvo įregistruota jų santuoka! Susituokė 597 kauniečių poros. Jauniausia sutuoktinių pora –14-metė ir 16-metis. Tuokėsi ir aštuoniasdešimtmečiai. ("Kauno diena" Nr. 109)

ŠV. JURGIS LIETUVIŲ GRAFIKUI PELNĖ PRIZĄ

Grafikas Marius Liugaila laimėjo II vietą Albengoje (Italija) vykusioje pasaulinėje ekslibrisų parodoje – konkurse.

Parodos – konkurso tema buvo "Šv. Jurgio gyvenimas ir jo simboliai" Antrąją vietą laimėjusiam M. Liugailai bus įteiktas 4 tūkst. litų vertės prizas, jo ekslibrisas bus išspausdintas bienalės kataloge. Beje, šiemet tai jau antroji M. Liugailos pergalė Italijoje vykstančiuose konkursuose. ("Respublika" Nr. 113)

DVYLIKA MIESTO BERŽŲ IŠLYDĖJO TARZANĄ Į GIRIĄ

Fotomenininkas Algimantas Arcimavičius, daugeliui žinomas kaip Lietuvos Tarzanas, šiltuoju metų laiku gyvenantis Aukštaitijos miškuose, išsikėlė į savo vasaros stovyklą šalia Ignalinos. Ankstyvą rytmetį, miestui tebesapnuojant rytinius savaitgalio sapnus, viename Kęstučio gatvės kiemelyje, kur žiemą praleido Tarzanas, sustojo iš Ignalinos atvažiavęs mikroautobusas. Į jį Algimantas susikrovė visą savo negausią mantą ir daugybę fotografijų beržo rėmeliuose. Nepamiršo ir savo ištikimo draugo – dviračio, kuris labai praverčia Aukštaitijos plentuose, miško keliuose bei klajonėse po senus kaimus. Bute paliko tik televizorių – miške jis dar labiau nereikalingas negu mieste. Stovyklavietėje už Ignalinos miesto, kurioje Tarzanas praleis antrąją vasarą, jo tarsi pavasariop į savo lizdą parskridusio gandro laukia virtinė darbų: paveikslų galerijos atnaujinimas, svečių būsto įrengimas, aplinkos tvarkymas, kartu neužmirštant pastovėti ir pasigrožėti žydinčia ieva ar laukine girios obelimi. Būtinai reikės pataisyti, sutvirtinti ir savo "miegamąjį", sutvertą iš lentų 15 metrų aukštyje tarp trijų šalia viena kitos augančių pušų. Žiemos vėjai ir lietus galėjo pakenkti naktiniam

LL šventės vadovė Nijolė Užubalienė apibūdina šios šventės reikšmę.

Z. Degučio nuotr.

būstui, o Tarzanas dabar ypač atsargus, nes jau antrą vasarą yra išdavęs vienatvę – stovyklauja kartu su iš Dusetų krašto kilusia ir panorusia tapti "tarzaniene" Genute.

Praėjusią žiemą, besiilgėdamas miškų laisvės ir kvapų, Algimantas nesnaudė ir mieste: parengė fotoparodas Kačerginėje, Rokiškyje, Radviliškyje ir Raudondvaryje, susitiko su Šilainių 47-osios vidurinės mokyklos moksleiviais, fotografavo Ukmergės rajono kaimų, Deltuvos bei Veprių miestelių žmones, aktyviai dalyvavo Kauno sveikuolių klubo gyvenime. Dvylika miesto beržų, išsirikiavusių prie aklinos mūro sienos mažame Kęstučio gatvės kiemelyje, su vaikiškai žaliu pavydu išlydėjo Tarzaną į girią. ("Kauno diena" Nr. 104)

TRIKOJĖ VIŠTA TOKIA PAT DĖSLI KAIP IR DVIKOJĖS

Vosiūnuose (Ignalinos r.) Aldonos Lukšėnienės ūkyje pernai višta išperėjo viščiuką trimis kojelėmis. Trečioji kojytė buvo tarytum prilipdyta kiek žemiau uodegos, neveiksni.

Viščiukas tapo višta, ši, kaip ir dera vištoms, ėmė dėti kiaušinius. Deda iki šiol ne prasčiau už kitas – kasdien po kiaušinį. Su dviem normaliom kojom lakioja su pulkeliu draugių nuo jų neatsilikdama, jei tik ta nereikalinga trečioji neįsipainioja tarp žolių ar neužkliūva už kokio virvagalio. Tada vištelė ima rėkti, kad šeimininkė ateitų į pagalbą. Kaimynai kartais siūlo A. Lukšėnienei nebekankinti paukščio ir papjauti. Tačiau ponia Aldona sako, kad bent iki rudens jos juodukė į katilą nepateks. ("Lietuvos aidas" Nr. 87)

KAIP PRAILGINTI SAVO GYVENIMĄ

Tarp Miunsterio (Vokietija) "ilgaamžiškumo muziejaus" eksponatų dėmesį patraukia senoviškas vokiečių rankraštis, pavadintas "Kaip prailginti savo buvimą šiame nuodėmingame pasaulyje". Jame galima rasti tokią rekomendaciją: "Iš jaunų dienų stenkis susidraugauti su šachmatais. Jaunystėje jie apsaugos nuo kvailysčių, brandos amžiuje išsklaidys rūpesčių debesis nuo tavo kaktos, o senatvėje padės išsaugoti ištikimybę ir prailgins gyvenimą". ("Lietuvos aido" balandžio 17 d. kalendorius)

PADĖJO RAUDONASIS VYNAS

Kol mokslininkai įvairiuose planetos kampeliuose ieško amžinos jaunystės eliksyro, graikai, atrodo, jau rado. Georgijo Mandalio, neseniai sulaukusio 105 metų ir mirusio Kavalo miestelyje, giminaičių tvirtinimu, jo ilgo gyvenimo paslaptis buvo... raudonasis vynas. BŪTENT RAUDONASIS VYNAS, TIESA SAIKINGAI VARTOJAMAS, JAM PADĖJO IŠLIKTI DARBINGAM IR SULAUKTI GARBAUS AMŽIAUS.

Be to, ilgaamžis nerūkė, dažnai, bet mažai valgė, nevartojo mėsos ir labai skeptiškai žiūrėjo į gydytojus.

"Visokia chemija – niekai. Protinga vyno dozė – štai geriausias ir patikimiausias vaistas", – kalbėjo Mandalis, gyvenęs drauge su žmona Anželika, kuri mirė 85 metų, Egėjo jūros Tasoso saloje. ("Lietuvos aidas" Nr. 57)

Šypsuliai

Prie bažnyčios stovėjo elgeta su mažu berniuku. Sena moteriškė, duodama jam pinigą, sakė:

– Negera, kad savo sūnelį pratinate iš mažens elgetauti.

– Jis nėra mano sūnus, o tik mokinys.

* * * * * * *

Žmona: – Aš nemėgstu naujosios stenografės žvilgsnio, todėl ją atleisiu iš darbo.

Vyras: – Neduodama progos jau pasireikšti?

Žmona: – Ne! Nenorėdama suteikti tau progos pasireikšti...

* * * * * * *

Jaunuolis, skirdamasis su savo sužadėtine, parašė jai tokio turinio laišką:

– Mieloji Morta, atšaukiu savo sužadėtuves ir prašau sugrąžinti man žiedą, nes dantų gydytojas turi man uždėti keletą auksinių plombų.

* * * * * * *

Pradedantis biznierius rašo savo pirkliui:

– Atsiųskite 100 butelių vyno. Jeigu bus geras, išsiųsiu čekį.

Į tai senas vyno pirklys jam atsakė:

– Atsiųskite čekį. Jeigu bus geras, tuojau išsiųsiu vyną.

* * * * * * *

– Tamstai suteikti tarnybos negaliu, nes dokumentai rodo, kad sėdėjote kalėjime.

– Aš visai ten nesėdėjau, nes nebuvo nė laiko: vis mane varinėjo prie įvairių darbų.

* * * * * * *

Policininkas sulaiko jauną vairuotoją ir, ruošdamasis rašyti pabaudos kvitą, dar ima bartis:

– Ką Tamsta sau įsivaizduoji, važiuodama šimto mylių greičiu per tirštai apgyventą vietą!

– Įsivaizdavau, kad patapau paukščiu, erelio sparnais skraidau, žodžiu – apėmė svajinga nuotaika, ypač dar ir dėl to, kad kaip tik vakar išlaikiau egzaminus, duodančius teisę vairuoti.

* * * * * * *

Tėvas klausia sūnų:

– Jonuk, ar tau patinka mūsų gydytojas?

– Dėl ko jis man turėtų patikti? Maniau, kad bent dvi savaites nereikės eitį į mokyklą, o jis mane išgydė per dvi dienas.

* * * * * * *

Mokytojas: – Teisingas žmogus viską daro dienos šviesoje, o neteisingi žmonės slepiasi tamsoj.

Mokinys: – Tai mano tėvelis labai neteisingas žmogus.

Mokytojas: – Kodėl?

Mokinys: – Jis dažnai pasislėpęs tamsoje fotografijas išaiškina.

* * * * * * *

Kaimynė: – Su kuo tavo mama kalbėjosi visą valandą prie durų?

Mergytė: – Su ponia Matilda. Ji sakė, kad neturi laiko užeiti į vidų.

* * * * * * *

– Žiūrėk, Joneli, visi viščiukai jau seniai sutūpė miegoti. Eik ir tu gulti, – ragina mama.

– Taip, mamyte, bet ir senė višta kartu su jais miega.

* * * * * * *

Trumpai

❑ Penktajame "Renew" programos koordinatorių seminare, įvykusiame Kaune kovo 20 d., dalyvavo 62 asmenys iš įvairių parapijų. Ses. Ignė, šios programos iniciatorė, aptarė veiklos kryptis. Patirtis parodžiusi, kad parapijų, įsijungusių į "Renew" programą, tikėjimas sustiprėjo.

❑ Vidurio Europos "Caritas" vadovų susitikimas įvyko kovo 10-11 d. Krokuvoje, Lenkijoje. Lietuvai atstovavo gen. direktorius kun. R. Grigas, reikalų vedėjas J. Kukauskas ir kiti – iš viso 15 asmenų. Diskutuota bendradarbiavimo klausimas, vykdant socialines paslaugas. Rudenį Lietuvoje vyks Europos "Caritas" konferencija, kurioje žada dalyvauti 120 atstovų iš 40 kraštų.

❑ Sukūrus didingą filmą apie "Titanikos" laivo nuskendimą 1912 m. balandžio mėn Šiaurės Atlante, aprašant šį įvykį ir filmą, beveik visada lietuvių ir kitoje spaudoje paminimas su tuo laivu nuskendęs kun. Juozas Montvila.

❑ Lietuvos seimo pirm. Vytautas Landsbergis kartu su žmona Gražina, lydimas kelių seimo narių, balandžio 19-23 d. lankėsi Italijoje ir Vatikane, audiencijoje buvo priimtas pop. Jono Pauliaus II.

❑ Pop. Jonas Paulius II kovo 4 d. nusiuntė naujai išrinktam Lietuvos Respublikos prezidentui Valdui Adamkui sveikinimą.

❑ Kard. V. Sladkevičius kovo 8 d. susitiko su prez. Valdu Adamkum ir jo žmona Alma. Pokalbyje kardinolas linkėjo prezidentui artėti prie santarvės vizijos.

❑ Kauno kunigų seminarijoje kovo 4 d. įvyko šio miesto maldos grupių vadovų susirinkimas, kuriame dalyvavo 23 atstovai. Kun. G. Urbštas skaitė paskaitą "Lietuvos maldos grupių problematika".

❑ Vytautui Landsbergiui, Lietuvos seimos pirmininkui, vasario 28 d. Vibo Valentia mieste buvo įteikta tarptautinė Liudijimo premija, kasmet skiriama už pasaulio žmogiškųjų ir krikščioniškųjų vertybių puoselėjimą, žmogaus teisių bei laisvės gynimą, solidarumą, brolybę. Laimėtojams dovanos buvo įteiktos katedroje.

❑ Telšių vysk. A. Vaičius su savo vyskupijos 6 kunigas ir 3 klierikais, studijuojančiais Romoje, kovo 8 d. lankėsi pas pop. Joną Paulių II ir laikė koncelebracines Mišias popiežiaus koplyčioje.

❑ Kun. Stasio Ylos 90-osios gimimo metinės paminėtos kovo 14 d. Panevėžyje, K. Paltaroko katalikiškos vidurinės mokyklos salėje. Minėjimą pradėjo vysk. J. Preikšas, o pagrindinę kalbą pasakė G. Mikelaitis, "Naujojo židinio" redaktorius, parengęs kun. St. Ylos knygą "Tolyn į laiką – gilyn į gelmę". Kalbėjo ir dr. Arvydas Žygas, sukaktuvininko mokinys ir bendradarbis ateitininkų organizacijoje. Minėjimas buvo baigtas Mišiomis Kristaus Karaliaus katedroje.

❑ Gyvybės dienos minėjimui pasirengti Kaišiadorių vyskupijos salėje kovo 19 d. įvyko susitikimas, kuriame dalyvavo Kauno ir Kaišiadorių rajonų švietimo, medicinos, socialinės globos atstovai, vyskupijos kunigai. Su Lietuvos vyskupų laiško svarbiausiomis mintimis supažindino vysk. J. Matulaitis. Švietimo ir mokslo ministras Zigmas Zinkevičius savo kalboje pabrėžė, kad mokytojai privalo ugdyti jaunosios kartos supratimą, jog gyvybė yra viena didžiausių ir švenčiausių būties paslapčių. Ją reikia saugoti ir ginti nuo prasidėjimo iki mieties.

❑ Vilniaus arkiv. metropolitas Audrys J. Bačkis balandžio pabaigoje, susitikęs su Vilniaus meru Rolandu Paksu, pareiškė, jog nenorėtų, kad Katedros aikštėje būtų rengiami koncertai, sporto žaidynės ar veiktų kavinės. Arkivyskupas neprieštaravo aikštės pertvarkymui, tačiau pageidavo gauti pertvarkos projektą.

❑ Netoli Kryžių kalno kitą rudenį jau stovės Pranciškonų namai. Mintis juos čia statyti kilo po Šv. Tėvo apsilankymo, kai jis išsitarė: "Šį Kryžių kalną turėtute rodyti visai Europai, visam pasauliui". Po istorinio pop. Jono Pauliaus II vizito Lietuvos vyskupai Kryžių kalną pavedė pranciškonų globai. Pastatyti ir įrengti pranciškonų buveinę prie Kryžių kalno padės broliai iš Alverno kalno šventovės. Kertinis akmuo, atvežtas iš Alverno kalno, namų pamatams buvo padėtas gegužės 9 d. Pernai birželio 13 d. jį pašventino pop. Jonas Paulius II.

Juozas M.

40-asis sukaktuvinis straipsnio konkursas

Siūloma konkursui pasirinkti kurią nors iš šių temų: 1. Kaip prarandamas ir atrandamas tikėjimas. 2. Kaip prarandama ir atrandama tautybė. 3. Kokie man artimesni kunigai: "tradiciniai" ar "modernistai"? 4. Mano svajonių vyras/žmona. 5. Ar kultūringas žmogus ir inteligentas yra sinonimai? 6. Dabartinio Lietuvos ir išeivijos jaunimo charakteristika. 7. Ryškiausios komunizmo liekanos Lietuvoje ir kaip jų atsikratyti.

Konkurse gali dalyvauti ir suaugusieji, ir jaunimas. Jaunimui priklausys tik vidurinių ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jie būtinai turi pažymėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo grupei.

Straipsnio apimtis – apie 6 mašinėle rašyti puslapiai, jaunimo gali būti trumpesni. Straipsnis pasirašomas slapyvardžiu, į atskirą vokelį (ant kurio užrašomas tik slapyvardis) įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnį voką ir siunčiamas redakcijai šiuo adresu: *Laiškai lietuviams*, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, USA. Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 1999 m. vasario mėn. 16 dienos. Premijų didumą ir skaičių nustatys Vertinimo komisija.

Pageidaujama rašyti mašinėle, nesugrūsti eilučių ir palikti šonuose paraštes. Visi premijuoti rašiniai spausdinami. Spausdiname ir nepremijuotus, tinkamus mūsų žurnalui. Rinkėjai spaustuvėje kartais visai nenori priimti neaiškiai paruoštų rankraščių.

****

Ateinančio konkurso premijoms jau aukojo: 300 dol. dr. Birutė Kasakaitienė; po 100 dol. Stasys Žilevičius, O. Abromaitienė, V. ir M. Momkai, Wanda A. Gvildys, M. Ročkuvienė; po 50 dol. Barbara Morkūnienė, dr. Eugenija Kriaučiūnienė, Z. ir M. Deveikiai. Dar, žinoma, šių aukų premijoms neužtenka, bet tikimės sulaukti ir daugiau mecenatų. Visiems nuoširdžiai dėkojame. Praėjusio konkurso premijoms buvo išdalina 1600 dol. Juos aukojo: 300 dol. dr. Birutė Kasakaitienė; po 150 dol. Aleksas Lauraitis, Stasys Žilevičius, Stefanija Rudokienė; po 100 dol. J. ir B. Jankauskai, M. ir V. Momkai, A. Kamantienė, M. Ročkuvienė, O. Siliūnienė. Taip pat kiekvienais metais premijoms gaunname apie 200 dol. iš prel. J. Prunskio duotos didesnės sumos.

Jau ne kartą esame rašę, kad jeigu nebūtų mecenatų, nebūtų nė konkursų, o jei nebūtų konkursų, tai neturėtume pakankamai medžiagos spausdinimui, ir Laiškai lietuviams turėtų baigti savo jau netrumpą gyvenimą. Būtų gaila ne tik redakcijai ir leidėjams, bet ir tūkstančiams mūsų skaitytojų, kurie taip myli ir brangina šį žurnalą. Ypač daug nuoširdžių žodžių susilaukiame iš Lietuvos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS–Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius – Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas–Algirdas Paliokas, SJ. Techninė redakcija – Jonas Kuprys ir dr. Jonas Boguta. Administratorė – Marija A. Jurkutė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636–1098 Tel. (773) 737-8400. FAX (773) 737-0486. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata–20 dol., atskiras numeris–2 dol.